

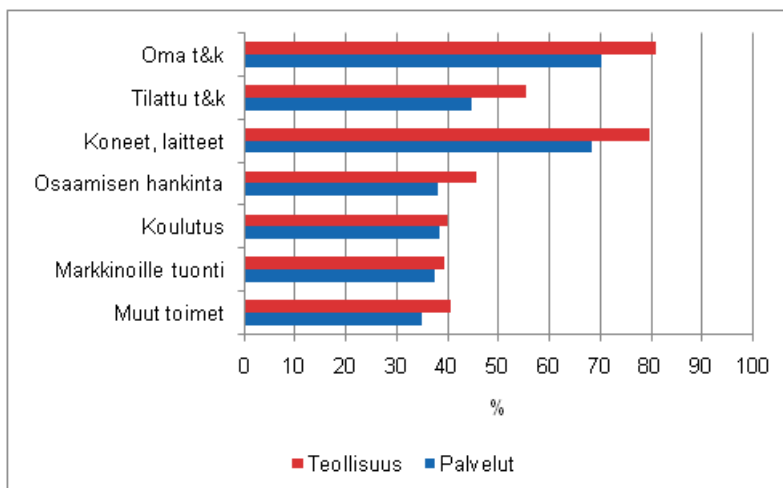
Innovaatiotoiminta 2008

Innovaatiotutkimuksen loppuraportti

Innovaatiotoiminta edelleen yleisempää teollisuudessa kuin palvelualojen yrityksissä

Lähes puolet vähintään kymmenen henkilöä työllistävästä yrityksistä harjoitti tuote- ja prosessi-innovaatioihin liittyvää innovaatiotoimintaa vuosina 2006–2008. Valtaosa näistä otti myös käyttöönsä tuote- tai prosessi-innovaatioita. Kyseisen ajanjakson innovaatiotoimet kohdentuivat yleisimmin kehittämis- ja tutkimustoimintaan sekä kone- ja laitehankintoihin. Yritykset ilmoittivat innovaatiomenoja kaikkiaan noin seitsemän miljardia euroa vuonna 2008. Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen tekemään tutkimukseen yritysten innovaatiotoiminnasta.

Innovaatiotoimien yleisyys teollisuudessa ja palveluissa 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista

Tuoteinovaatioita vuosina 2006–2008 markkinoille tuoneista yrityksistä 57 prosenttia toi markkinoille markkinoidensa kannalta uusia tuotteita. Kolme neljästä innovoineesta toi markkinoille oman yrityksensä kannalta uusia tuotteita. Yritysten yhteenlasketusta liikevaihdosta vuonna 2008 noin 16 prosenttia kertyi vuosina 2006–2008 markkinoille tuoduista innovaatioista.

Tuote- ja prosessi-innovaatioihin liittyvä innovaatiotoiminta oli edelleen yleisempää teollisuudessa kuin palveluissa ja suuret yritykset harjoittivat innovaatiotoimintaa pieniä yrityksiä yleisemmin. Keskeisimpinä tavoitteina innovaatiotoiminnassa olivat tuotteiden laadun parantaminen, tuotevalikoiman laajentaminen

ja markkinaosuuden kasvattaminen, mutta esimerkiksi prosessien joustavuuden ja kustannustehokkuuden lisääminen näyttäytyivät yhtäläillä tärkeinä tavoitteina. Merkittävimpinä tietolähteinä tuote- ja prosessi-innovaatioiden kehittämiseen liittyvässä työssä yritykset kokivat asiakkaat ja laite- ja materiaalitoimittajat sekä konserniyrityksillä oman konsernin muut yritykset.

Innovaatiotoimintaa harjoittaneista yrityksistä 37 prosenttia oli tehnyt innovaatiotoimintaan liittyvää yhteistyötä muiden yritysten ja laitosten kanssa. Merkittävimpinä yhteistyökumppaneina innovaatioiden kehittämisessä olivat tärkeimpien tietolähteiden lailla asiakkaat, laite- ja materiaalitoimittajat sekä konserniyrityksille oma konserni. Yhteistyötä tehdään laajalti myös kansainvälisten kumppaneiden kanssa; esimerkiksi vajaa kolmannes yhteistyötä tehneistä ilmoitti yhteistyökumppaneista Yhdysvalloissa ja vajaa viidennes kumppaneista Kiinassa.

Markkinointi- tai organisaatioinnovaatioita ilmoitti tehneensä kolmannes kaikista yrityksistä. Organisaatioinnovaatioiden keskeisimpänä tavoitteena yritykset kokivat asiakkaiden ja muiden yhteistyökumppaneiden tarpeisiin vastaamisen nopeutumisen, kun markkinointiin liittyvillä innovaatioilla tavoitellaan markkinaosuuden vahvistamista ja uusien asiakkaiden tavoittamista.

Lähes kaksi kolmesta vuosina 2006–2008 tuote-, prosessi-, markkinointi- tai organisaatioinnovaatioita käyttöönettäneistä ilmoitti innovaatioidensa tuottaneen ympäristöhyötyjä. Teollisuudessa osuus oli 73 prosenttia innovoivista, ja palveluissa 53 prosenttia. Tuotteiden tuotantoon liittyvistä ympäristöhyödyistä yleisimpiä olivat tehokkaampi materiaalien ja energian käyttö ja jätteiden, veden tai tuotannossa käytettävien materiaalien kierrätys. Tuotteiden loppukäyttöön liittyvistä ympäristöhyödyistä yleisimmin mainittiin energian käytön tehostuminen. Tärkeimpinä syinä ympäristöinnovaatioiden käyttöönottoon yritykset näkivät ympäristöinnovaatioiden kysynnän sekä ympäristöystävällisen toiminnan vapaaehtoiset sopimukset ja ohjeet.

Tutkimus kattoi vähintään kymmenen henkilöä työllistävät yritykset teollisuudessa (ml. kaivostoiminta ja louhinta sekä sähkö-, kaasu-, ja lämpöhuolto ja vesi- ja jätehuolto) ja eräillä palvelualoilla.

Sisälllys

1. Johdanto.....	6
2. Tuote- ja prosessi-innovaatioihin liittyvä innovaatiotoiminta 2006–2008.....	7
Tuoteinnovaatioiden käyttöönotto ja niiden osuus yritysten liikevaihdosta.....	8
Prosesseihin liittyvä innovointi.....	9
Keskeytyneet ja käynnissä olleet innovaatiohankkeet.....	9
Innovaatiotoimet ja -menot.....	10
Innovaatiotoiminnan tietolähteet.....	11
Yhteistyö innovaatiotoiminnassa.....	11
Innovaatiotoiminnan tavoitteet.....	12
3. Markkinointi- ja organisaatioinnovaatiot 2006–2008.....	13
Organisaatioinnovaatioiden käyttöönoton yleisyys ja innovoinnin tavoitteet.....	13
Markkinointi-innovaatioiden käyttöönoton yleisyys ja innovoinnin tavoitteet.....	13
4. Ympäristöhyötyjä tuottavien innovaatioiden käyttöönotto 2006–2008.....	14
Taulukot	
Taulukko 1. Innovaatiotoiminnan yleisyys henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä	16
Taulukko 2. Innovaatiotoiminnan yleisyys toimialan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä	16
Taulukko 3. Innovaatiotoiminnan yleisyys yritysmuodon mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä	18
Taulukko 4. Tuoteinnovaatioiden yleisyys henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä	18
Taulukko 5. Tuoteinnovaatioiden yleisyys toimialan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä	19
Taulukko 6. Tuote- ja prosessi-innovaatioiden kehittäjät henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuudet innovaatioita käyttöönotaneista.....	20
Taulukko 7. Tuote- ja prosessi-innovaatioiden kehittäjät toimialan mukaan 2006–2008, osuudet innovaatioita käyttöönotaneista.....	21
Taulukko 8. Tuoteinnovaatioita tehneet innovaatioiden uutuuden ja henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus tuoteinnovaatioita tehneistä yrityksistä	22
Taulukko 9. Tuoteinnovaatioita tehneet innovaatioiden uutuuden ja toimialan mukaan 2006–2008, osuus tuoteinnovaatioita tehneistä yrityksistä	23
Taulukko 10. Markkinoiden kannalta uusia tuotteita tehneiden yritysten osuus henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008	24
Taulukko 11. Markkinoiden kannalta uusia tuotteita tehneiden yritysten osuus toimialoittain 2006–2008.....	25
Taulukko 12. Tuoteinnovaatioiden ja muuttamattomien tuotteiden osuudet liikevaihdosta henkilöstön suuruusluokan mukaan 2008.....	26
Taulukko 13. Tuoteinnovaatioiden ja muuttamattomien tuotteiden osuudet liikevaihdosta toimialan mukaan 2008, osuus kaikkien yritysten yhteenlasketusta liikevaihdosta.....	27
Taulukko 14. Prosessi-innovaatioiden yleisyys henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä	28
Taulukko 15. Prosessi-innovaatioiden yleisyys toimialan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä	29
Taulukko 16. Keskeytyneiden ja vuoden 2008 lopussa meneillään olleiden innovaatiotoimien yleisyys henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä	30
Taulukko 17. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan yleisyys henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista yrityksistä	30
Taulukko 18. Muiden innovaatiotoimien yleisyys henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista yrityksistä	31

Taulukko 19. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan yleisyys toimialan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista yrityksistä	32
Taulukko 20. Muiden innovaatiotoimien yleisyys toimialan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista yrityksistä	34
Taulukko 21. Innovaatiotoiminnan menot vuonna 2008, miljoonaa euroa.....	35
Taulukko 22. Innovaatiotoiminnan julkinen rahoitus henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista yrityksistä.....	36
Taulukko 23. Innovaatiotoiminnan julkinen rahoitus toimialan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista yrityksistä	37
Taulukko 24. Tuote- ja prosessi-innovaatioihin liittyvän innovaatiotoiminnan tietolähteet 2006–2008, lähteiden merkitys, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista.....	38
Taulukko 25a. Innovaatiotoiminnan tietolähteet merkitykseltään suureksi tai kohtalaiseksi arvioineet henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista.....	39
Taulukko 25b. Innovaatiotoiminnan tietolähteet merkitykseltään suureksi tai kohtalaiseksi arvioineet henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista.....	39
Taulukko 26. Innovaatiotoimintaan liittyvä yhteistyö yhteistyökumppanin merkityksen mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista yrityksistä.....	40
Taulukko 27. Innovaatiotoimintaan liittyvää yhteistyötä tehneet yhteistyökumppanin ja henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista.....	41
Taulukko 28. Innovaatiotoimintaan liittyvää yhteistyötä tehneet yhteistyökumppanin ja toimialan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista	42
Taulukko 29. Innovaatiotoimintaan liittyvä yhteistyö yhteistyökumppanin sijaintipaikan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista	44
Taulukko 30. Innovaatiotoimintaan liittyvä yhteistyö yhteistyökumppanin sijaintipaikan ja henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista yrityksistä	45
Taulukko 31. Innovaatiotoimintaan liittyvä yhteistyö yhteistyökumppanin sijaintipaikan ja toimialan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista yrityksistä	45
Taulukko 32. Tuote- ja prosessi-innovaatioihin liittyvän innovaatiotoiminnan tavoitteet 2006–2008, tavoitteiden merkitys, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista yrityksistä.....	46
Taulukko 33a. Tuote- ja prosessi-innovaatioihin liittyvän innovaatiotoiminnan tavoitteet merkitykseltään suureksi tai kohtalaiseksi arvioineet henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista.....	47
Taulukko 33b. Tuote- ja prosessi-innovaatioihin liittyvän innovaatiotoiminnan tavoitteet merkitykseltään suureksi tai kohtalaiseksi arvioineet henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista.....	47
Taulukko 34. Markkinointi- ja organisaatioinnovaatioiden yleisyys henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä	48
Taulukko 35. Markkinointi- ja organisaatioinnovaatioiden yleisyys toimialan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä	49
Taulukko 36. Markkinointi- ja organisaatioinnovaatioiden yleisyys yritysmuodon mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä	50
Taulukko 37. Organisaatioinnovaatioiden yleisyys henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä	51
Taulukko 38. Organisaatioinnovaatioiden yleisyys toimialan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä	52
Taulukko 39. Organisaatioinnovaatioiden tavoitteet 2006–2008, tavoitteiden merkitys, osuus organisaatioinnovaatioita käyttöön ottaneista.....	53
Taulukko 40. Organisaatioinnovaatioiden tavoitteet merkitykseltään suureksi tai kohtalaiseksi arvioineet henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus organisaatioinnovaatioita käyttöön ottaneista.....	53
Taulukko 41. Markkinointi-innovaatioiden yleisyys henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä	54

Taulukko 42. Markkinointi-innovaatioiden yleisyys toimialan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä	55
Taulukko 43. Markkinointi-innovaatioiden tavoitteet 2006–2008, tavoitteiden merkitys, osuus markkinointi-innovaatioita käyttöön ottaneista.....	56
Taulukko 44. Markkinointi-innovaatioiden tavoitteet merkitykseltään suureksi tai kohtalaiseksi arvioineet henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus markkinointi-innovaatioita käyttöön ottaneista	56
Taulukko 45a. Ympäristöinnovaatioiden tuottamat ympäristöhyödyt henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus innovaatioita käyttöön ottaneista	57
Taulukko 45b. Ympäristöinnovaatioiden tuottamat ympäristöhyödyt henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus innovaatioita käyttöön ottaneista	57
Taulukko 46a. Ympäristöinnovaatioiden tuottamat ympäristöhyödyt toimialan mukaan 2006–2008, osuus innovaatioita käyttöön ottaneista	58
Taulukko 46b. Ympäristöinnovaatioiden tuottamat ympäristöhyödyt toimialan mukaan 2006–2008, osuus innovaatioita käyttöön ottaneista	60
Taulukko 47. Ympäristöinnovaatioiden käyttöönottoon vaikuttaneet syyt henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus ympäristöhyötyjä tuottavia innovaatioita käyttöön ottaneista	61
Taulukko 48. Ympäristöinnovaatioiden käyttöönottoon vaikuttaneet syyt toimialan mukaan 2006–2008, osuus ympäristöhyötyjä tuottavia innovaatioita käyttöön ottaneista	62
Laatuseloste: Innovaatiotoiminta 2008.....	64

1. Johdanto

Innovaatiotutkimuksen keskeisenä tavoitteena on selvittää yritysten harjoittaman innovaatiotoiminnan yleisyys ja laajuus sekä kartoittaa innovaatiotoimintaan liittyviä piirteitä ja toimenpiteitä.

Innovaatiotutkimus 2008 oli osa Euroopan tilastoviraston Eurostatin koordinoimaa EU:n jäsenmaiden yhteishanketta Community Innovation Survey (CIS2008) eli vastaava tutkimus on toteutettu myös muissa EU:n jäsenmaissa. Tutkimuksessa on käytetty harmonisoitua tiedonkeruulomaketta sekä yhtenäisiä rajauksia ja menetelmiä.

Tutkimuksen kohteena oli kolmen vuoden ajanjakso 2006–2008 ja tutkimus kattoi vähintään kymmenen henkilöä työllistävät yritykset teollisuudessa (ml. kaivostoiminta ja louhinta sekä sähkö-, kaasu-, ja lämpöhuolto ja vesi- ja jätehuolto) sekä eräillä palvelutoimialoilla. Tutkimuksen kohdejoukko ja tutkimuksen toteutus kuvataan tarkemmin laatuselosteessa.

Tutkimuksen lopulliset tulokset poikkeavat hieman maaliskuussa 2010 julkistetuista ennakkollisista tiedoista. Syy tähän on aineiston estimointiin tehty menetelmämuutos.

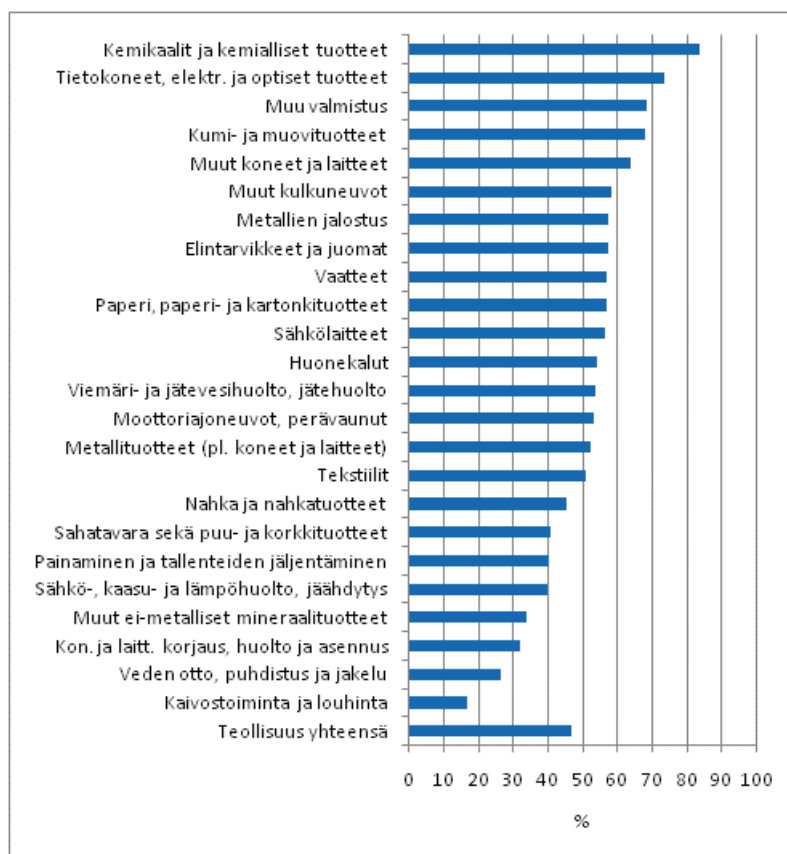
2. Tuote- ja prosessi-innovaatioihin liittyvä innovaatiotoiminta 2006–2008

Tuote- ja prosessi-innovaatioihin liittyvää innovaatiotoimintaa harjoitti vuosina 2006–2008 kaikkiaan 47 prosenttia kaikista tutkimuksen kohteena olleista yrityksistä. Innovaatiotoimintaa harjoittavaksi yritykseksi katsotaan yritys, joka on ottanut käyttöönsä innovaatioita tai jolla on ollut näiden käyttöönottoon tähtäävää toimintaa. Lähes kaikki tuote- ja prosessi-innovaatioihin liittyvää innovaatiotoimintaa harjoittaneista – 43 prosenttia kaikista yrityksistä – otti myös käyttöönsä tuote- tai prosessi-innovaatioita.

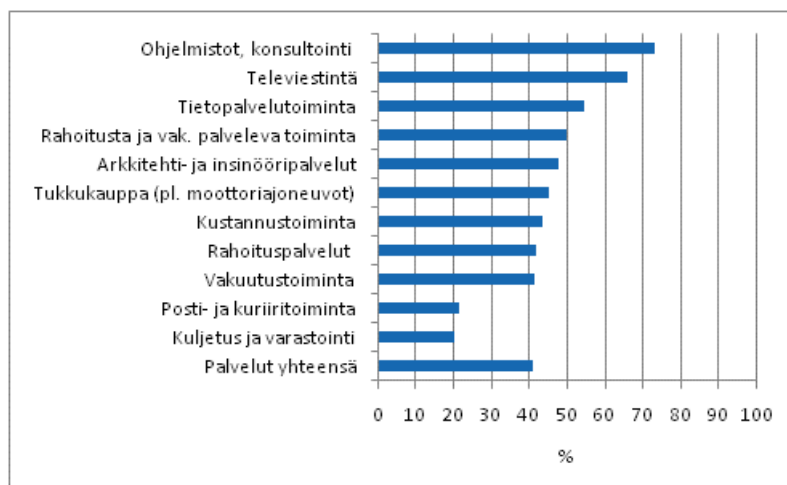
Kuten aiemminkin, innovaatiotoiminta oli teollisuusyrityksissä palveluyrityksiä yleisempää. Innovaatiotoimintaa harjoittaneiden osuus oli teollisuudessa 53 prosenttia ja palveluissa 41 prosenttia.

Yleispiirteinä voidaan havaita myös, että innovaatiotoiminta yleistyy yrityskoon kasvaessa ja konserniyrityksissä – etenkin ulkomaisiin konserneihin kuuluvissa yrityksissä – innovaatiotoiminta on yleisempää kuin itsenäisissä yrityksissä. Ulkomaisiin konserneihin kuuluvista yrityksistä kaikkiaan 61 prosenttia ilmoitti harjoittaneensa innovaatiotoimintaa vuosina 2006–2008, kun kotimaisiin konserneihin kuuluvien yritysten osalta vastaava osuus oli 52 prosenttia itsenäisten yritysten osalta osuuden oltua 42 prosenttia.

Innovaatiotoiminnan yleisyys teollisuudessa toimialoittain 2006–2008, osuus yrityksistä

Innovaatiotoiminnan yleisyys palveluissa toimialoittain 2006–2008, osuus yrityksistä

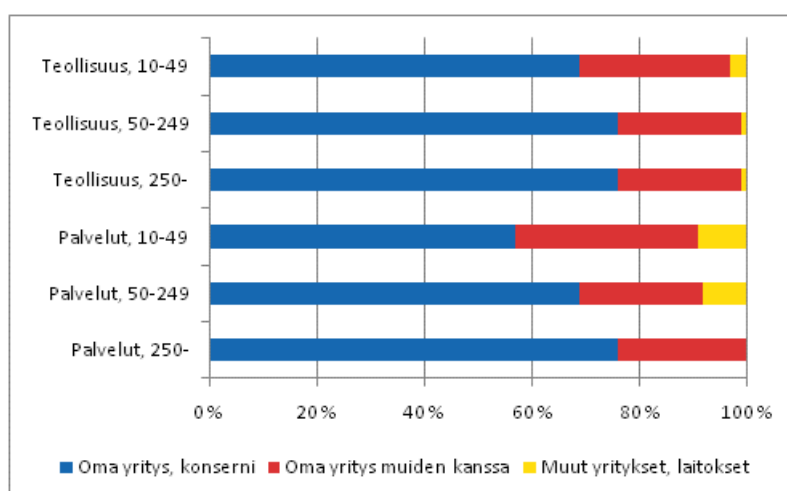
Tuoteinnovaatioiden käyttöönotto ja niiden osuus yritysten liikevaihdosta

Yrityksistä kaikkiaan lähes kolmannes ilmoitti tuoneensa markkinoille tuoteinnovaation tai -innovaatioita vuosina 2006–2008. Tuoteinnovaatioita markkinoille tuoneiden osuus oli teollisuudessa 33 prosenttia ja palveluissa 28 prosenttia.

Tavarainnovaatioita ilmoitti 22 prosenttia yrityksistä; teollisuudessa 29 prosenttia ja palveluissa 15 prosenttia. Palveluinnovaatioita oli tuonut markkinoille vajaa viidennes yrityksistä, 17 prosenttia; teollisuudessa 14 prosenttia ja palveluissa 21 prosenttia. Vajaa kolmannes tuoteinnovaatioita markkinoille tuoneista ilmoitti sekä tavara- että palveluinnovaatioista.

Tuoteinnovaatiot kehitetään edelleen pääasiallisesti yrityksessä tai omassa konsernissa, sillä kaksi kolmesta innovoineesta ilmoitti innovaatioiden ensisijaisen kehittäjän olleen oma yritys tai oma konserni.

Tuoteinnovaatioiden kehittäjät henkilöstön suuruusluokan mukaan teollisuudessa ja palveluissa 2006–2008, osuus tuoteinnovaatioita markkinoille tuoneista

Innovoineista yrityksistä kaikkiaan 57 prosenttia oli tuonut markkinoille sellaisia tuoteinnovaatioita, jotka olivat markkinoiden kannalta uusia. Kolme neljästä innovoineesta ilmoitti innovaatioista, jotka olivat uusia ainoastaan oman yrityksen kannalta. Kaikista tuoteinnovaatioita ilmoittaneista 43 prosenttia oli tuonut markkinoille vain sellaisia innovaatioita, jotka olivat uusia ainoastaan oman yrityksen kannalta, 24 prosenttia oli tuonut markkinoille ainoastaan markkinoiden kannalta uusia tuotteita ja 33 prosenttia ilmoitti sekä oman yrityksen kannalta uusista että markkinoiden kannalta uusista tuotteista.

Vuonna 2008 noin 16 prosenttia yritysten yhteenlasketusta liikevaihdosta kertyi vuosina 2006–2008 markkinoille tuoduista innovaatioista. Teollisuudessa tuoteinnovaatioiden osuus liikevaihdosta oli 21 prosenttia ja palveluissa seitsemän prosenttia. Markkinoille uusista tuotteista saatu liikevaihto edusti 40 prosenttia innovaatioista kertyneestä liikevaihdosta.

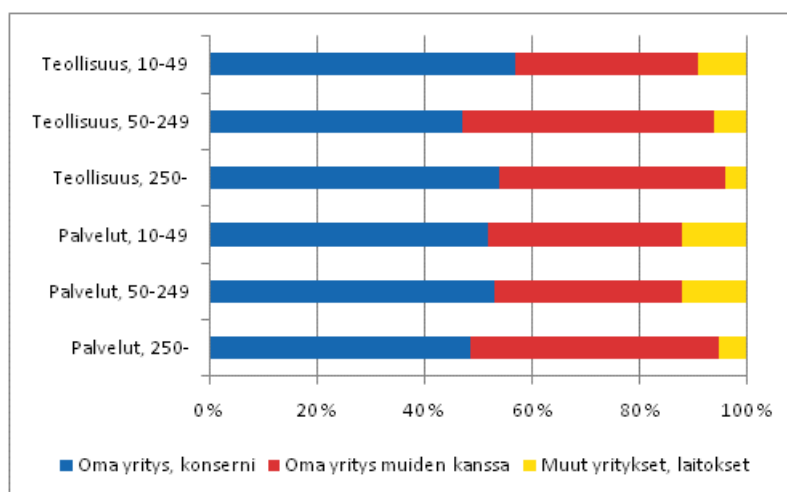
Prosesseihin liittyvä innovointi

Yritykset ottivat prosessi-innovaatioita käyttöönsä hieman tuoteinnovaatioita yleisemmin vuosina 2006–2008, sillä kaikista yrityksistä 34 prosenttia ilmoitti prosessi-innovaatioista. Teollisuudessa prosessi-innovaatioita käyttöönotaneiden osuus oli 39 prosenttia. Palveluissa vastaava osuus oli 30 prosenttia.

Prosesssi-innovaatiot kohdistuivat yleisimmin valmistus- ja tuotantomenetelmiin sekä prosesseihin liittyviin tukitoimintoihin. Uusia valmistus- tai tuotantomenetelmiä oli ottanut käyttöönsä 23 prosenttia yrityksistä – teollisuudessa 31 prosenttia ja palveluissa 14 prosenttia. Tukitoimintoja koskevia innovaatioita oli ottanut käyttöönsä 21 prosenttia yrityksistä – teollisuudessa 21 prosenttia ja palveluissa 22 prosenttia. Logistiikkaratkaisuihin tai toimitus- ja jakelumenetelmiin liittyviä innovaatioita ilmoitti 12 prosenttia kaikista yrityksistä.

Prosesssi-innovaatioiden kehittäjä on usein joku muu taho kuin niiden käyttöönottaja. Prosesssi-innovaatioita käyttöönotaneista 53 prosenttia ilmoitti innovaatioiden ensisijaisen kehittäjän olleen oma yritys tai oma konserni, 37 prosenttia ilmoitti kehittäjän olleen oma yritys yhdessä muiden toimijoiden kanssa ja yhdeksän prosenttia ilmoitti innovaatioiden ensisijaiseksi kehittäjäksi muut yritykset tai laitokset.

Prosesssi-innovaatioiden kehittäjät henkilöstön suuruusluokan mukaan teollisuudessa ja palveluissa 2006–2008, osuus prosessi-innovaatioita käyttöön ottaneista

Keskeytyneet ja käynnissä olleet innovaatiohankkeet

Neljäsosalla kaikista yrityksistä oli ollut vuosina 2006–2008 toimia tai projekteja, joiden tavoitteena oli kehittää tuote- tai prosessi-innovaatiota, mutta jotka olivat joko keskeytyneet tarkasteluajanjakson aikana tai eivät olleet vielä valmistuneet vuoden 2008 loppuun mennessä. Teollisuudessa tällaisia hankkeita oli noin 30 prosentilla yrityksistä, palveluissa noin 20 prosentilla yrityksistä.

Lähes kaikki tällaisia toimia ilmoittaneista ilmoitti edelleen vuoden 2008 lopussa jatkuneista projekteista. Sen sijaan reilu kolmannes – kymmenen prosenttia kaikista yrityksistä – ilmoitti projekteista, jotka olivat keskeytyneet ennen valmistumistaan.

Innovaatiotoimet ja -menot

Innovaatiotoimet käsittävät tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisäksi koneiden ja laitteiden hankinnan sekä osaamisen hankinnan ja koulutuksen, kun näiden nimenomaisena tavoitteena on kehittää tai käyttöönottaa tuote- tai prosessi-innovaatioita. Innovaatiotoimiin lasketaan myös toimet innovaatioiden markkinoille tuomiseksi sekä muut tarvittavat toimet innovaatioiden käyttöönottamiseksi, kuten erilaiset selvitykset, testaaminen ja tekniset valmistelutoimet.

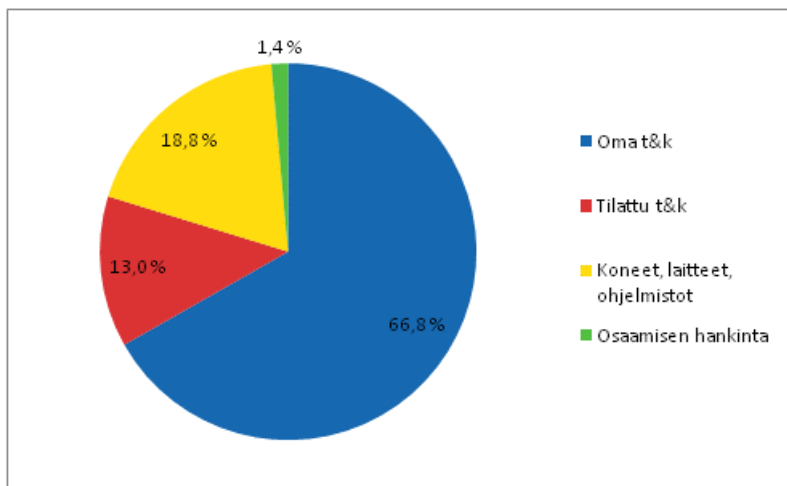
Noin kolme neljästä vuosina 2006–2008 tuote- ja prosessi-innovaatioihin liittyvää innovaatiotoimintaa harjoittaneesta yrityksestä ilmoitti harjoittaneensa omaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Hieman yli puolet näistä ilmoitti tutkimus- ja kehittämistoiminnan olleen säännöllistä. Noin puolet kaikista innovaatiotoimintaa harjoittaneista oli tilannut tutkimus- ja kehittämistoimintaa yrityksen ulkopuolelta. Kaikkiaan noin 80 prosenttia innovaatiotoimintaa harjoittaneista ilmoitti vuosina 2006–2008 tutkimus- ja kehittämistoimintaa, joko omaa tai yrityksen ulkopuolelta tilattua.

Koneita, laitteita, atk-laitteita ja -ohjelmistoja uusien tai olennaisesti parannettujen tuotteiden ja prosessien kehittämiseksi ilmoitti hankkineensa 75 prosenttia innovaatiotoimintaa harjoittaneesta. Yrityksen ulkopuolista osaamista, kuten patenteja ja ei-patentoituja keksintöjä tai tietotaitoa ja muuta osaamista, oli hankkinut kaikkiaan 42 prosenttia innovaatiotoimintaa harjoittaneista. Noin 40 prosenttia oli järjestänyt tai tilannut innovaatiotoimintaan liittyvää koulutusta ja 38 prosenttia ilmoitti toimista liittyen innovaatioiden markkinoille tuomiseen. Yhtälailla, 38 prosentilla innovaatiotoimintaa harjoittaneista oli ollut muita, edellä mainitsemattomia toimia innovaatioiden käyttöönottamiseksi.

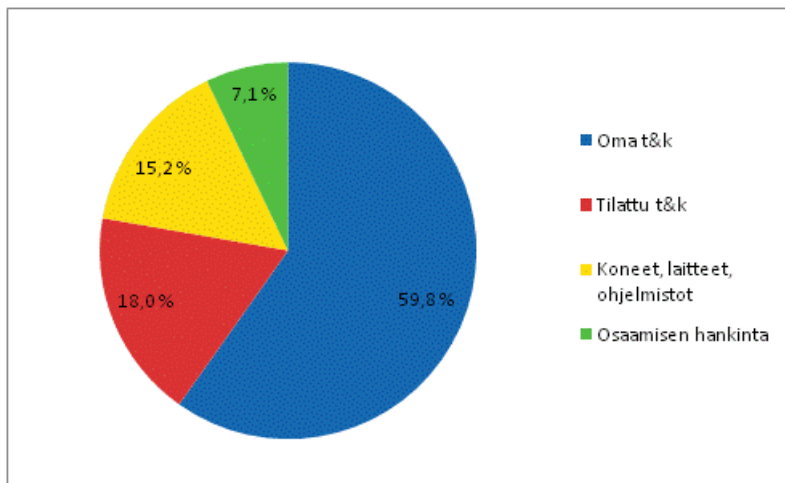
Yritykset ilmoittivat omaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan, yrityksen ulkopuolelta tilattuun tutkimus- ja kehittämistoimintaan, innovaatiotoimintaan liittyviin kone- ja laitehankintoihin ja osaamisen hankintaan liittyviä innovaatiomenoja kaikkiaan seitsemän miljardia euroa vuonna 2008. Yritysten oman tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot olivat kaikkiaan noin 4,6 miljardia euroa. Yritykset tilasivat muilta tutkimus- ja kehittämistoimintaa noin yhdellä miljardilla eurolla. Innovaatiotoimintaan liittyvistä kone- ja laitehankinnoista kertyi kaikkiaan lähes 1,3 miljardia euroa ja osaamisen hankinnasta vajaa 200 miljoonaa euroa.

Teollisuudessa yritysten yhteenlasketut innovaatiomenot olivat lähes 5,9 miljardia euroa, tutkimuksen kohteena olleilla palvelutoimialoilla reilu 1,1 miljardia euroa.

Innovaatiotoiminnan menojen jakauma teollisuudessa 2008

Innovaatiotoiminnan menojen jakauma palveluissa 2008

Noin kolmannes innovaatiotoimintaa harjoittaneista oli saanut vuosina 2006–2008 julkista rahoitustukea innovaatiotoimintaansa. Teollisuudessa tukea saaneiden osuus oli 46 prosenttia, palveluissa 20 prosenttia.

Paikallis- tai alueviranomaisilta tukea oli saanut kahdeksan prosenttia innovaatiotoimintaa harjoittaneista. Valtiolta tukea saaneiden osuus oli 29 prosenttia ja Euroopan unionilta tukea saaneiden osuus seitsemän prosenttia. Valtion ja EU:n tukea saivat suuret yritykset pieniä yleisemmin, sen sijaan pienemmät yritykset saivat paikallis- tai alueviranomaistasolta rahoitustukea suurina suhteellisesti yleisemmin.

Innovaatiotoiminnan tietolähteet

Oma yritys tai oma konserni on edelleen merkittävin tietolähde innovaatiotoiminnassa; 96 prosenttia innovaatiotoimintaa harjoittaneista konserniyrityksistä oli käyttänyt omaa yritystä tai omaa konsernia tietolähteenä ja 65 prosenttia näistä arvioi oman yrityksen tai konsernin merkitykseltään suurena lähteenä.

Seuraavaksi tärkeimmät tietolähteet vuosina 2006–2008 olivat asiakkaat ja laitteiden ja materiaalien toimittajat. Asiakkaiden merkitys koetaan yleisimmin suurena tai kohtalaisena, laite- ja materiaalitoimittajat mainittiin useimmiten kohtalaisen merkittävänä lähteenä.

Suhteellisesti vähiten kyselyssä mainituista tietolähteistä vuosina 2006–2008 käytettiin julkisia ja yksityisiä voittoa tavoittelemattomia tutkimuslaitoksia, yliopistoja ja ammattikorkeakouluja sekä toimialajärjestöjä. Niitä tietolähteinä hyödyntäneiden osuudet olivat vastaavasti 51, 59 ja 64 prosenttia innovaatiotoimintaa harjoittaneista.

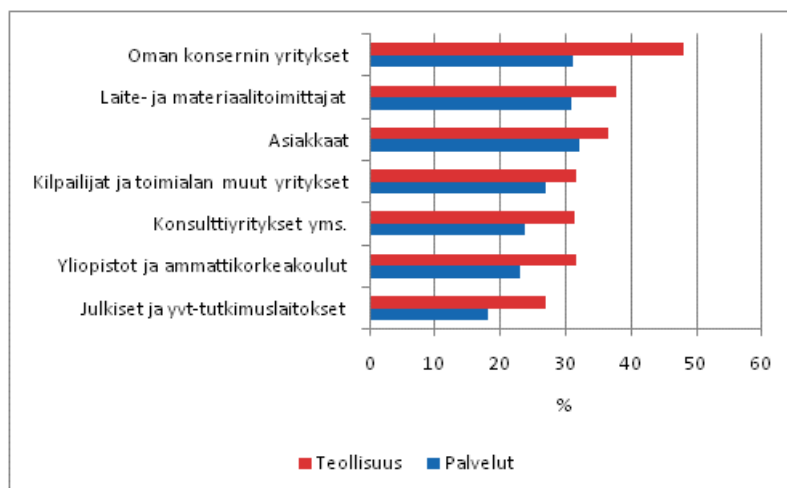
Eri tietolähteiden käyttö ja niiden merkitys näyttäytyivät samankaltaisina teollisuudessa ja palveluissa.

Yhteistyö innovaatiotoiminnassa

Tärkeimpiä yhteistyökumppaneita innovaatiotoiminnassa ovat asiakkaat ja laite- ja materiaalitoimittajat sekä konserniyrityksille oman konsernin muut yritykset. Vuosina 2006–2008 tuote- ja prosessi-innovaatioihin liittyvää innovaatiotoimintaa harjoittaneista kaikkiaan noin kolmannes ilmoitti yhteistyöstä laite- ja materiaalitoimittajien kanssa. Yhtäläillä, noin kolmannes ilmoitti tehneensä innovaatiotoimintaan liittyvää yhteistyötä asiakkaiden kanssa. Innovaatiotoimintaa harjoittaneista konserneihin kuuluvista yrityksistä 40 prosenttia oli tehnyt yhteistyötä omaan konserniinsa kuuluvien yritysten kanssa.

Suhteellisesti vähiten yhteistyötä ilmoitettiin julkisten ja yksityisten voittoa tavoittelemattomien tutkimuslaitosten kanssa. Näiden kanssa yhteistyötä tehneistä valtaosa ilmoitti yhteistyön merkityksen olleen vähäinen.

Innovaatiotoimintaan liittyvä yhteistyö kumppanin mukaan 2006–2008, osuus innovatiotoimintaa harjoittaneista

Kaikkiaan 37 prosenttia innovaatiotoimintaa harjoittaneista ilmoitti tehneensä innovaatiotoimintaan liittyvää yhteistyötä. Lähes kaikilla näistä yrityksistä oli yhteistyökumppaneita Suomessa, noin 70 prosentilla muualla Euroopassa. Yhteistyötä tehneistä vajaalla kolmanneksella oli yhteistyökumppaneita Yhdysvalloissa ja vajaa viidennes ilmoitti yhteistyökumppaneista Kiinassa. Kuusi prosenttia yhteistyötä tehneistä ilmoitti Intiassa sijaitsevista kumppaneista ja viidenneksellä oli yhteistyökumppaneita muilla kuin edellä mainituilla alueilla.

Innovaatiotoiminnan tavoitteet

Tuote- ja prosessi-innovaatioihin liittyvän innovaatiotoiminnan tavoitteiksi tutkimuksessa mainittiin suhteellisesti yleisimmin tuotteiden laadun parantaminen ja tuotevalikoiman laajentaminen. Yksi keskeisistä tavoitteista on luonnollisesti myös markkinaosuuden kasvattaminen.

Yhtälailla, tuotannon joustavuuden lisääminen ja tehokkuuden parantaminen ovat myös keskeisiä toiminnan kehittämisessä; noin 90 prosenttia innovaatiotoimintaa harjoittaneista katsoi nämä – joustavuuden parantamisen ja yksikkökustannusten alentamisen – innovaatiotoimintansa tavoitteiksi.

3. Markkinointi- ja organisaatioinnovaatiot 2006–2008

Markkinointi- tai organisaatioinnovaatioita otti vuosina 2006–2008 käyttöönsä kaikkiaan kolmannes kaikista yrityksistä. Teollisuudessa innovaatioita käyttöön ottaneiden osuus oli 31 prosenttia ja palveluissa 35 prosenttia.

Markkinointi- ja organisaatioinnovaatioiden käyttöönottoa leimasivat muutoin samat yleispiirteet kuin tuote- ja prosessi-innovaatioihin liittyvää innovaatiotoimintaa; markkinointi- ja organisaatioinnovaatioiden käyttöönotto yleistyi yrityskoon kasvaessa, ja oli yleisempää konserneihin kuuluvissa yrityksissä kuin itsenäisissä yrityksissä.

Mikäli innovaatiotoimintaan lasketaan mukaan niin tuote- ja prosessi-innovaatiot ja näihin tähtäävä toiminta kuin markkinointi- ja organisaatioinnovaatiotkin, tämän laajan innovaatiotoiminnan määritelmän mukaista toimintaa harjoittaneiden osuus oli vuosina 2006–2008 kaikkiaan 52 prosenttia. Teollisuudessa laajan määritelmän mukaista innovaatiotoimintaa harjoitti 56 prosenttia yrityksistä ja palvelutoimialoilla 49 prosenttia yrityksistä.

Organisaatioinnovaatioiden käyttöönoton yleisyys ja innovoinnin tavoitteet

Organisaatioinnovaatioita otti käyttöönsä joka neljäs yritys. Organisaatioinnovaatioiden käyttöönotto oli hieman yleisempää palveluissa kuin teollisuudessa osuuksien oltua vastaavasti 27 prosenttia ja 22 prosenttia kaikista yrityksistä.

Organisaatioinnovaatiot kohdistuivat yleisimmin uusiin liiketoimintakäytäntöihin ja uusiin menettelyihin vastuiden ja päätöksenteon organisoimiseksi. Liiketoimintakäytäntöihin liittyviä innovaatioita – kuten myös vastuisiin ja päätöksentekoon liittyviä innovaatioita – ilmoitti ottaneensa käyttöön 18 prosenttia yrityksistä. Sen sijaan kymmenen prosenttia ilmoitti innovaatioiden käyttöönotosta, mikä liittyi uusiin tapoihin organisoida yrityksen ulkoiset suhteet.

Tärkeimmiksi organisaatioinnovaatioiden tavoitteiksi yritykset kokivat asiakkaiden ja alihankkija-toimittajien tarpeisiin vastaamisen nopeutumisen ja yrityksen tuotteiden laadun parantamisen.

Markkinointi-innovaatioiden käyttöönoton yleisyys ja innovoinnin tavoitteet

Markkinointi-innovaatioita otti käyttöönsä vuosina 2006–2008 kaikkiaan reilu viidennes, 22 prosenttia, yrityksistä. Innovaatioita käyttöönottaneiden osuus oli sama teollisuudessa ja palveluissa.

Markkinointi-innovaatiot kohdistuivat yleisimmin uusiin menettelyihin myynninedistämisessä. Tähän lukeutuvia innovaatioita ilmoitti 14 prosenttia yrityksistä. Toiseksi merkittävimpinä markkinointi-innovaatioina olivat uusiin hinnoittelumenetelmiin liittyvät innovaatiot, joita esimerkiksi 13 prosenttia palvelualojen yrityksistä oli ottanut käyttöönsä.

Keskeisimpänä markkinointi-innovaatioiden tavoitteena oli luonnollisesti markkinaosuuden kasvaminen tai säilyminen; uusien asiakasryhmien tavoittaminen oli jonkin verran tärkeämpää kuin uusien maantieteellisten markkinoiden saavuttaminen.

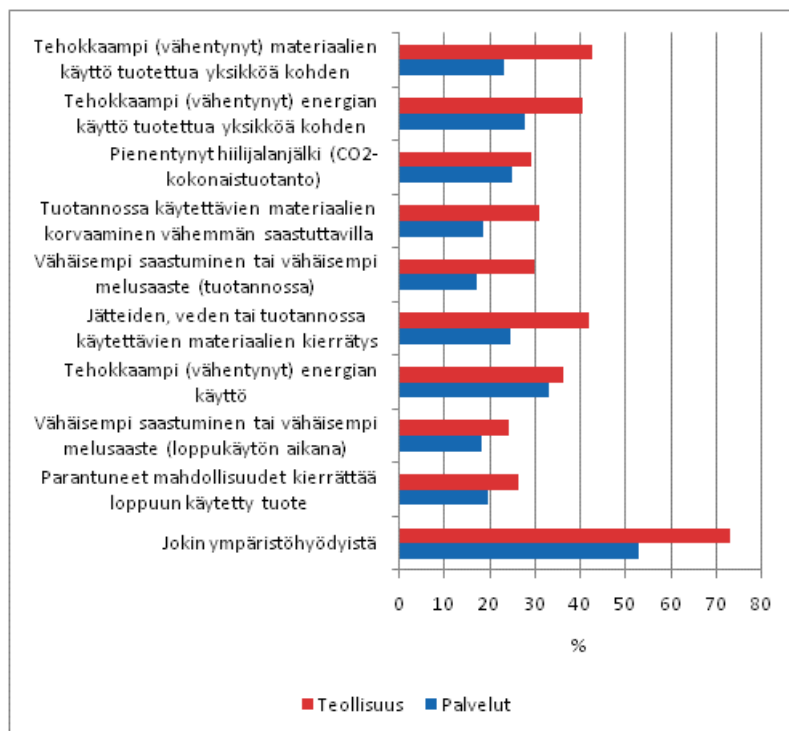
4. Ympäristöhyötyjä tuottavien innovaatioiden käyttöönotto 2006–2008

Innovaatiotutkimuksessa selvitettiin tällä kerralla myös ympäristöhyötyjä tuottavien innovaatioiden käyttöönoton yleisyyttä sekä sitä minkälaisia innovaatioilla saavutettavat ympäristöhyödyt olivat ja minkä vuoksi ympäristöinnovaatioita otettiin käyttöön.

Määritelmällisesti ympäristöinnovaatiolla tarkoitetaan tässä uutta tai olennaisesti parannettua tuotetta (tavara tai palvelu), prosessia tai organisaatioon tai markkinointiin liittyvää menetelmää, joka verrattuna vaihtoehtoisiin uudistuksiin tuottaa ympäristöhyötyjä. Saavutettavat ympäristöhyödyt voivat olla innovaation päätavoite tai innovaation muiden tavoitteiden tulos. Innovaation ympäristöhyödyt voivat ilmetä tavaran tai palvelun tuotannon aikana tai tuotteiden loppukäytön aikana.

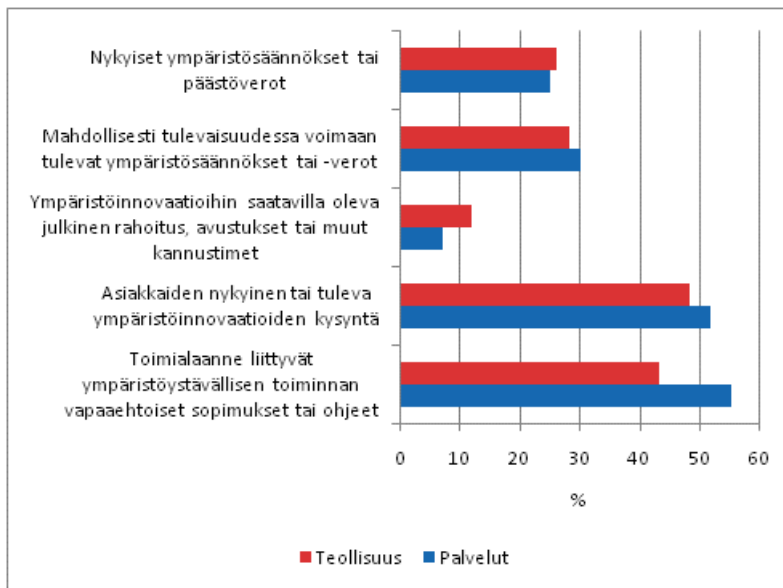
Lähes kaksi kolmesta vuosina 2006–2008 innovoineesta ilmoitti ympäristöhyötyjä tuottaneiden innovaatioiden käyttöönotosta. Teollisuudessa osuus oli 73 prosenttia innovoineista, ja palveluissa 53 prosenttia. Tuotteiden tuotantoon liittyvistä ympäristöhyödyistä yleisimpiä olivat tehokkaampi materiaalien käyttö sekä tehokkaampi energian käyttö tuotettua yksikköä kohden ja jätteiden, veden tai tuotannossa käytettävien materiaalien kierrätys. Tuotteiden loppukäyttöön liittyvistä ympäristöhyödyistä yleisimmin mainittiin energian käytön tehostuminen. Ympäristöhyötyjä tuottavien innovaatioiden käyttöönotto sekä innovaatioiden tuottamat ympäristöhyödyt näyttäytyivät yleisempänä teollisuudessa kuin palveluissa. Yhtäläillä, suuremmat yritykset ilmoittivat ympäristöhyödyistä ja ympäristöhyötyjä tuottavista innovaatioista pieniä yrityksiä useammin.

Innovaatioiden tuottamat ympäristöhyödyt teollisuudessa ja palveluissa 2006–2008, osuus innovaatioita käyttöön ottaneista

Tärkeimpinä syinä ympäristöinnovaatioiden käyttöönottoon yritykset näkivät ympäristöinnovaatioiden kysynnän sekä ympäristöystävällisen toiminnan vapaaehtoiset sopimukset ja ohjeet. Puolet ympäristöinnovaatioita vuosina 2006–2008 käyttöönottaneista katsoi asiakkaiden nykyisen tai tulevan ympäristöinnovaatioihin kohdistuvan kysynnän olleen syynä ympäristöinnovaatioiden käyttöönottoon. Yhtäläillä, lähes puolet vastasi yrityksen toimialaan liittyvien ympäristöystävällisen toiminnan vapaaehtoisten sopimusten tai ohjeiden olleen syy ottaa käyttöön ympäristöinnovaatioita.

Ympäristöinnovaatioiden käyttöönottoon vaikuttaneet syyt teollisuudessa ja palveluissa 2006–2008, osuus ympäristöhyötyjä tuottavia innovaatioita käyttöönotaneista

Taulukot

Taulukko 1. Innovaatiotoiminnan yleisyys henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Tuote-innovaatioita (tavarat ja palvelut)	Prosessi-innovaatioita	Tuote- tai prosessi-innovaatioita	Innovaatio-projekteja	Innovaatio-toimintaa	Kaikkia osatekijöitä
		%	%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	10–49	26,6	31,2	39,2	21,0	42,3	11,0
	50–249	39,3	41,1	52,6	32,3	57,4	16,4
	250–	59,0	58,0	70,9	61,5	75,6	41,9
	Kaikki yritykset	30,5	34,4	43,3	25,0	46,8	13,5
Teollisuus	10–49	27,5	34,6	43,1	24,1	46,7	11,8
	50–249	43,1	45,7	57,9	36,4	63,1	19,6
	250–	68,3	65,8	81,5	72,9	86,9	48,8
	Kaikki yritykset	33,2	38,8	48,5	29,5	52,5	15,6
Palvelut	10–49	25,8	28,2	35,7	18,1	38,4	10,3
	50–249	33,7	34,6	44,9	26,3	49,3	11,8
	250–	46,4	47,5	56,3	46,0	60,2	32,5
	Kaikki yritykset	27,8	30,0	38,0	20,5	41,0	11,5

Taulukko 2. Innovaatiotoiminnan yleisyys toimialan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä

Toimiala	Tuote-innovaatioita (tavarat ja palvelut)	Prosessi-innovaatioita	Tuote- tai prosessi-innovaatioita	Innovaatio-projekteja	Innovaatio-toimintaa	Kaikkia osatekijöitä
	%	%	%	%	%	%
Kaivostoiminta ja louhinta	8,3	12,7	15,4	5,6	16,8	2,8
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	49,4	47,1	57,1	26,5	57,1	23,5
Tekstiilien valmistus	35,1	32,2	48,8	28,1	50,8	4,1
Vaatteiden valmistus	54,8	20,0	57,0	17,5	57,0	8,5
Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	29,7	23,1	45,1	13,2	45,1	7,7
Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus	22,5	27,6	35,4	16,2	40,5	6,9
Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	37,1	43,2	53,1	27,5	56,8	19,0
Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	22,3	35,3	37,7	15,8	40,1	6,9
Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	53,4	55,5	73,8	66,1	83,6	28,4
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	46,7	49,2	60,1	49,0	68,0	28,9
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	26,0	27,1	31,9	19,1	33,7	12,4
Metallien jalostus	24,1	49,6	51,8	41,9	57,5	21,9
Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	22,3	44,1	49,0	22,1	52,0	8,9
Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	60,4	53,3	68,7	57,3	73,6	39,7
Sähkölaitteiden valmistus	40,5	42,8	53,6	41,2	56,3	27,1
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	48,7	38,6	57,6	49,8	63,6	25,6

Toimiala	Tuote- innovaatioita (tavarat ja palvelut)	Prosessi- innovaatioita	Tuote- tai prosessi- innovaatioita	Innovaatio- projekteja	Innovaatio- toimintaa	Kaikkia osatekijöitä
	%	%	%	%	%	%
Moottoriajoneuvojen, perä- ja puoliperävaunujen valmistus	42,2	33,0	51,1	29,7	53,0	18,5
Muiden kulkuneuvojen valmistus	35,7	41,1	47,0	45,4	58,3	22,1
Huonekalujen valmistus	36,8	36,8	49,5	21,6	54,1	10,8
Muu valmistus	56,8	48,3	61,7	45,2	68,4	31,8
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	16,4	22,7	29,2	15,8	32,0	5,6
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	7,0	25,6	29,8	22,2	39,9	2,0
Veden otto, puhdistus ja jakelu	8,3	21,0	23,8	16,6	26,6	5,5
Viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto	31,6	45,5	53,8	19,8	53,8	9,8
Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvot ja -pyörät)	33,4	33,7	43,7	17,1	45,1	10,7
Kuljetus ja varastointi	8,6	16,7	17,9	9,4	20,2	4,0
Posti- ja kuriiritoiminta	6,2	16,9	16,9	16,9	21,3	6,2
Kustannustoiminta	29,5	26,8	39,1	20,7	43,5	8,3
Televiestintä	58,8	50,8	58,8	58,8	65,9	45,8
Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	58,0	44,0	66,8	45,1	73,2	22,0
Tietopalvelutoiminta	47,7	45,0	54,4	34,2	54,4	24,8
Rahoituspalvelut	28,5	31,8	40,1	19,8	42,0	10,7
Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta	31,1	28,0	36,0	31,7	41,3	13,5
Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	33,4	38,9	50,0	19,4	50,0	11,1
Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	28,1	36,4	41,9	28,1	47,7	18,5
Kaikki toimialat	30,5	34,4	43,3	25,0	46,8	13,5
Teollisuus yhteensä	33,2	38,8	48,5	29,5	52,5	15,6
Palvelut yhteensä	27,8	30,0	38,0	20,5	41,0	11,5

Taulukko 3. Innovaatiotoiminnan yleisyys yritysmuodon mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä

Toimiala	Yritysmuoto	Tuote-innovaatioita (tavarat ja palvelut)	Prosessi-innovaatioita	Tuote- tai prosessi-innovaatioita	Innovaatio- projekteja	Innovaatio- toimintaa	Kaikkia osatekijöitä
		%	%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	Itsenäinen yritys	25,2	30,7	38,4	20,8	41,7	10,8
	Osa suomalaista konsernia	34,6	39,2	47,8	32,2	52,0	17,5
	Osa ulkomaista konsernia	47,9	42,7	57,7	31,7	60,9	19,3
Teollisuus	Itsenäinen yritys	28,1	34,3	43,8	23,3	47,5	10,9
	Osa suomalaista konsernia	38,0	46,2	53,9	39,0	58,4	22,5
	Osa ulkomaista konsernia	56,1	50,5	67,8	48,7	72,4	30,3
Palvelut	Itsenäinen yritys	22,0	26,7	32,4	18,1	35,2	10,6
	Osa suomalaista konsernia	31,0	31,9	41,4	25,2	45,4	12,4
	Osa ulkomaista konsernia	43,4	38,4	52,2	22,3	54,7	13,3

Taulukko 4. Tuoteinnovaatioiden yleisyys henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Tuote-innovaatioita (tavarat ja palvelut)	Vain tavara-innovaatioita	Vain palvelu-innovaatioita	Sekä tavara- että palvelu-innovaatioita	Tavara-innovaatioita	Palvelu-innovaatioita
		%	%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	10–49	26,6	11,0	8,0	7,6	18,6	15,5
	50–249	39,3	19,1	9,8	10,4	29,5	20,2
	250–	59,0	22,6	13,7	22,8	45,3	36,5
	Kaikki yritykset	30,5	13,1	8,6	8,8	21,9	17,4
Teollisuus	10–49	27,5	15,3	4,6	7,6	22,9	12,2
	50–249	43,1	28,0	4,0	11,2	39,2	15,1
	250–	68,3	35,4	2,8	30,0	65,4	32,8
	Kaikki yritykset	33,2	19,2	4,3	9,7	28,8	14,0
Palvelut	10–49	25,8	7,2	11,0	7,5	14,7	18,5
	50–249	33,7	6,4	18,1	9,2	15,6	27,3
	250–	46,4	5,0	28,5	12,9	17,9	41,4
	Kaikki yritykset	27,8	7,0	12,8	8,0	15,0	20,8

Taulukko 5. Tuoteinnovaatioiden yleisyys toimialan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä

Toimiala	Tuote- innovaatioita (tavarat ja palvelut)	Vain tavara- innovaatioita	Vain palvelu- innovaatioita	Sekä tavara- että palvelu- innovaatioita	Tavara- innovaatioita	Palvelu- innovaatioita
	%	%	%	%	%	%
Kaivostoiminta ja louhinta	8,3	4,2	0,0	4,2	8,3	4,2
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	49,4	35,6	0,5	13,4	48,9	13,8
Tekstiilien valmistus	35,1	16,5	12,4	6,2	22,7	18,6
Vaatteiden valmistus	54,8	38,7	4,7	11,5	50,2	16,2
Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	29,7	22,0	0,0	7,7	29,7	7,7
Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus	22,5	16,5	3,3	2,6	19,2	6,0
Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	37,1	19,7	0,0	17,4	37,1	17,4
Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	22,3	4,4	13,3	4,7	9,0	17,9
Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	53,4	39,0	3,3	11,1	50,2	14,4
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	46,7	32,8	2,0	11,9	44,7	13,9
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	26,0	19,7	0,0	6,3	26,0	6,3
Metallien jalostus	24,1	14,6	0,0	9,6	24,1	9,6
Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	22,3	9,1	7,2	5,9	15,1	13,2
Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	60,4	26,3	2,5	31,6	57,9	34,1
Sähkölaitteiden valmistus	40,5	24,6	0,0	15,8	40,5	15,8
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	48,7	30,3	2,8	15,6	45,9	18,5
Moottorijoneuvojen, perä- ja puoliperävaunujen valmistus	42,2	38,6	0,0	3,6	42,2	3,6
Muiden kulkuneuvojen valmistus	35,7	18,4	0,0	17,3	35,7	17,3
Huonekalujen valmistus	36,8	26,4	0,0	10,4	36,8	10,4
Muu valmistus	56,8	40,3	0,0	16,5	56,8	16,5
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	16,4	1,6	6,3	8,5	10,0	14,8
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	7,0	1,7	2,8	2,5	4,2	5,3
Veden otto, puhdistus ja jakelu	8,3	2,8	5,5	0,0	2,8	5,5
Viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto	31,6	0,0	25,8	5,8	5,8	31,6
Tukkukauppa (pl. moottorijoneuvot ja -pyörät)	33,4	16,8	6,9	9,7	26,5	16,6
Kuljetus ja varastointi	8,6	0,2	7,9	0,6	0,8	8,5
Posti- ja kuriiritoiminta	6,2	0,0	2,6	3,7	3,7	6,2
Kustannustoiminta	29,5	4,1	13,0	12,4	16,5	25,5
Televiestintä	58,8	0,0	34,1	24,7	24,7	58,8
Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	58,0	7,7	24,9	25,4	33,1	50,3
Tietopalvelutoiminta	47,7	2,7	36,2	8,7	11,4	45,0

Toimiala	Tuote- innovaatioita (tavarat ja palvelut)	Vain tavara- innovaatioita	Vain palvelu- innovaatioita	Sekä tavara- että palvelu- innovaatioita	Tavara- innovaatioita	Palvelu- innovaatioita
	%	%	%	%	%	%
Rahoituspalvelut	28,5	0,0	24,9	3,6	3,6	28,5
Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta	31,1	4,9	19,8	6,5	11,4	26,2
Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	33,4	2,8	19,4	11,1	13,9	30,6
Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	28,1	6,1	16,4	5,7	11,8	22,0
Kaikki toimialat	30,5	13,1	8,6	8,8	21,9	17,4
Teollisuus yhteensä	33,2	19,2	4,3	9,7	28,8	14,0
Palvelut yhteensä	27,8	7,0	12,8	8,0	15,0	20,8

Taulukko 6. Tuote- ja prosessi-innovaatioiden kehittäjät henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuudet innovaatioita käyttöönottaneista

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Tuoteinnovaatioiden kehittäjä			Prosessi-innovaatioiden kehittäjä		
		Oma yritys tai konserni	Oma yritys ja muut yhdessä	Muut yritykset tai laitokset	Oma yritys	Oma yritys ja muut yhdessä	Muut yritykset tai laitokset
		%	%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	Kaikki yritykset	66,7	28,4	4,9	53,3	37,4	9,3
Teollisuus	10–49	69,3	28,0	2,7	57,3	33,6	9,1
	50–249	75,6	23,3	1,1	47,0	47,0	6,0
	250–	75,8	22,9	1,2	54,0	42,3	3,6
	Kaikki yritykset	71,9	26,1	2,1	54,4	37,9	7,8
Palvelut	10–49	57,0	33,7	9,3	52,0	36,5	11,5
	50–249	69,0	23,5	7,5	52,8	35,1	12,1
	250–	75,9	24,1	0,0	48,1	46,5	5,4
	Kaikki yritykset	60,5	31,2	8,3	51,9	36,9	11,2

Taulukko 7. Tuote- ja prosessi-innovaatioiden kehittäjät toimialan mukaan 2006–2008, osuudet innovaatioita käyttöönottaneista

Toimiala	Tuoteinnovaatioiden kehittäjä			Prosessi-innovaatioiden kehittäjä		
	Oma yritys tai konserni	Oma yritys ja muut yhdessä	Muut yritykset tai laitokset	Oma yritys tai konserni	Oma yritys ja muut yhdessä	Muut yritykset tai laitokset
	%	%	%	%	%	%
Kaivostoiminta ja louhinta	50,0	50,0	0,0	11,0	65,9	23,2
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	81,1	18,9	0,0	63,2	36,2	0,6
Tekstiilien valmistus	82,4	5,8	11,8	69,3	30,7	0,0
Vaatteiden valmistus	91,5	8,5	0,0	89,2	10,8	0,0
Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	44,4	55,6	0,0	33,3	66,7	0,0
Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus	70,4	29,6	0,0	44,6	53,6	1,9
Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	77,1	22,9	0,0	44,1	33,0	22,9
Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	82,0	18,0	0,0	39,4	40,9	19,7
Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	79,0	14,4	6,7	75,2	24,8	0,0
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	73,6	26,4	0,0	50,7	43,7	5,5
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	70,2	29,8	0,0	56,8	43,2	0,0
Metallien jalostus	58,5	41,5	0,0	38,1	49,1	12,8
Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	48,5	41,6	9,9	56,1	33,6	10,3
Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	71,9	28,1	0,0	57,4	36,2	6,4
Sähkölaitteiden valmistus	67,3	30,6	2,1	49,1	36,1	14,8
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	80,6	19,4	0,0	62,0	33,7	4,4
Moottoriajoneuvojen, perä- ja puoliperävaunujen valmistus	86,7	13,3	0,0	42,7	45,7	11,6
Muiden kulkuneuvojen valmistus	68,5	31,5	0,0	36,5	50,6	12,9
Huonekalujen valmistus	77,9	22,1	0,0	49,6	48,8	1,5
Muu valmistus	65,2	34,8	0,0	52,4	44,0	3,6
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	82,8	17,2	0,0	68,3	31,7	0,0
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	44,6	55,4	0,0	21,6	41,3	37,1
Veden otto, puhdistus ja jakelu	66,7	33,3	0,0	0,0	73,6	26,4
Viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto	62,7	34,3	3,0	68,5	26,6	4,9
Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvot ja -pyörät)	55,4	36,8	7,9	54,9	41,0	4,0
Kuljetus ja varastointi	63,5	21,7	14,8	44,3	37,3	18,4
Posti- ja kuriiritoiminta	41,2	58,8	0,0	41,5	58,5	0,0
Kustannustoiminta	42,4	43,3	14,4	29,3	67,7	3,0
Televiestintä	38,1	49,9	12,1	58,1	41,9	0,0
Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	84,3	13,1	2,6	77,4	19,2	3,4
Tietopalvelutoiminta	62,0	38,0	0,0	74,6	19,4	6,0
Rahoituspalvelut	16,6	64,7	18,7	12,4	54,5	33,1

Toimiala	Tuoteinnovaatioiden kehittäjä			Prosessi-innovaatioiden kehittäjä		
	Oma yritys tai konserni	Oma yritys ja muut yhdessä	Muut yritykset tai laitokset	Oma yritys tai konserni	Oma yritys ja muut yhdessä	Muut yritykset tai laitokset
	%	%	%	%	%	%
Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta	53,3	46,7	0,0	64,5	24,5	11,0
Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	100,0	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0
Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	63,7	26,7	9,6	47,9	27,9	24,2
Kaikki toimialat	66,7	28,4	4,9	53,3	37,4	9,3
Teollisuus yhteensä	71,9	26,1	2,1	54,4	37,9	7,8
Palvelut yhteensä	60,5	31,2	8,3	51,9	36,9	11,2

Taulukko 8. Tuoteinnovaatioita tehneet innovaatioiden uutuuden ja henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus tuoteinnovaatioita tehneistä yrityksistä

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Ainoastaan vain markkinoiden kannalta uusia	Ainoastaan vain yrityksen kannalta uusia	Sekä markkinoiden että yrityksen kannalta uusia	Markkinoiden kannalta uusia tuotteita	Yrityksen kannalta uusia tuotteita
		%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	10–49	25,9	43,5	30,6	56,5	74,1
	50–249	23,9	47,6	28,5	52,4	76,1
	250–	15,7	25,8	58,5	74,2	84,3
	Kaikki yritykset	24,4	42,8	32,8	57,2	75,6
Teollisuus	10–49	28,8	43,8	27,5	56,2	71,2
	50–249	22,7	47,7	29,5	52,3	77,3
	250–	15,8	17,4	66,8	82,6	84,2
	Kaikki yritykset	25,6	41,8	32,6	58,2	74,4
Palvelut	10–49	23,1	43,2	33,7	56,8	76,9
	50–249	26,0	47,4	26,6	52,6	74,0
	250–	15,5	42,8	41,7	57,2	84,5
	Kaikki yritykset	23,1	44,0	32,9	56,0	76,9

Taulukko 9. Tuoteinnovaatioita tehneet innovaatioiden uutuuden ja toimialan mukaan 2006–2008, osuus tuoteinnovaatioita tehneistä yrityksistä

Toimiala	Ainoastaan vain markkinoiden kannalta uusia	Ainoastaan vain yrityksen kannalta uusia	Sekä markkinoiden että yrityksen kannalta uusia	Markkinoiden kannalta uusia tuotteita	Yrityksen kannalta uusia tuotteita
	%	%	%	%	%
Kaivostoiminta ja louhinta	33,3	66,7	0,0	33,3	66,7
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	8,8	38,1	53,1	61,9	91,2
Tekstiilien valmistus	11,8	47,0	41,2	53,0	88,2
Vaatteiden valmistus	29,4	49,6	20,9	50,4	70,6
Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	37,0	18,5	44,4	81,5	63,0
Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus	28,3	58,1	13,6	41,9	71,7
Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	24,6	39,7	35,8	60,3	75,4
Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	4,1	87,7	8,2	12,3	95,9
Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	23,9	18,9	57,3	81,1	76,1
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	26,8	32,4	40,8	67,6	73,2
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	37,5	27,0	35,4	73,0	62,5
Metallien jalostus	0,0	66,0	34,0	34,0	100,0
Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	30,7	53,1	16,1	46,9	69,3
Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	19,6	25,9	54,5	74,1	80,4
Sähkölaitteiden valmistus	21,9	32,2	45,9	67,8	78,1
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	33,3	35,7	31,0	64,3	66,7
Moottoriajoneuvojen, perä- ja puoliperävaunujen valmistus	26,1	47,3	26,6	52,7	73,9
Muiden kulkuneuvojen valmistus	54,9	20,0	25,1	80,0	45,1
Huonekalujen valmistus	22,1	69,0	8,8	31,0	77,9
Muu valmistus	40,4	18,6	41,0	81,4	59,6
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	38,8	38,8	22,5	61,2	61,2
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	19,7	60,4	19,9	39,6	80,3
Veden otto, puhdistus ja jakelu	0,0	66,7	33,3	33,3	100,0
Viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto	30,4	47,5	22,1	52,5	69,6
Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvot ja -pyörät)	29,2	36,5	34,3	63,5	70,8
Kuljetus ja varastointi	17,6	42,5	39,9	57,5	82,4
Posti- ja kuriiritoiminta	0,0	58,8	41,2	41,2	100,0
Kustannustoiminta	22,5	63,4	14,1	36,6	77,5
Televiestintä	15,0	36,5	48,5	63,5	85,0
Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	19,6	50,8	29,6	49,2	80,4
Tietopalvelutoiminta	47,9	25,4	26,8	74,6	52,1
Rahoituspalvelut	5,4	77,1	17,5	22,9	94,6
Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta	9,9	64,6	25,5	35,4	90,1
Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	0,0	50,2	49,8	49,8	100,0

Toimiala	Ainoastaan vain markkinoiden kannalta uusia	Ainoastaan vain yrityksen kannalta uusia	Sekä markkinoiden että yrityksen kannalta uusia	Markkinoiden kannalta uusia tuotteita	Yrityksen kannalta uusia tuotteita
	%	%	%	%	%
Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	29,9	30,4	39,7	69,6	70,1
Kaikki toimialat	24,4	42,8	32,8	57,2	75,6
Teollisuus yhteensä	25,6	41,8	32,6	58,2	74,4
Palvelut yhteensä	23,1	44,0	32,9	56,0	76,9

Taulukko 10. Markkinoiden kannalta uusia tuotteita tehneiden yritysten osuus henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Osuus kaikista yrityksistä	Osuus tuoteinnovaatioita tehneistä yrityksistä	Prosenttia kaikkien yritysten yhteenlasketusta liikevaihdosta 2008
		%	%	%
Kaikki toimialat	Kaikki yritykset	17,5	57,2	6,3
Teollisuus	10–49	15,4	56,2	3,0
	50–249	22,6	52,3	3,1
	250–	56,4	82,6	10,3
	Kaikki yritykset	19,3	58,2	8,3
Palvelut	10–49	14,6	56,8	2,2
	50–249	17,7	52,6	7,4
	250–	26,5	57,2	1,8
	Kaikki yritykset	15,6	56,0	3,2

Taulukko 11. Markkinoiden kannalta uusia tuotteita tehneiden yritysten osuus toimialoittain 2006–2008

Toimiala	Osuus kaikista yrityksistä	Osuus tuoteinnovaatioita tehneistä yrityksistä	Prosenttia kaikkien yritysten yhteenlasketusta liikevaihdosta 2008
	%	%	%
Kaivostoiminta ja louhinta	2,8	33,3	0,2
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	30,6	61,9	3,0
Tekstiilien valmistus	18,6	53,0	6,3
Vaatteiden valmistus	27,6	50,4	1,2
Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	24,2	81,5	5,1
Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus	9,4	41,9	2,4
Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	22,4	60,3	3,7
Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	2,7	12,3	0,8
Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	43,3	81,1	2,7
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	31,6	67,6	6,0
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	18,9	73,0	6,3
Metallien jalostus	8,2	34,0	0,9
Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	10,4	46,9	6,5
Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	44,8	74,1	17,2
Sähkölaitteiden valmistus	27,4	67,8	13,2
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	31,4	64,3	6,0
Moottoriajoneuvojen, perä- ja puoliperävaunujen valmistus	22,2	52,7	7,9
Muiden kulkuneuvojen valmistus	28,5	80,0	61,3
Huonekalujen valmistus	11,4	31,0	4,4
Muu valmistus	46,2	81,4	3,7
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	10,0	61,2	4,1
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	2,8	39,6	0,6
Veden otto, puhdistus ja jakelu	2,8	33,3	0,2
Viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto	16,6	52,5	1,9
Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvot ja -pyörät)	21,2	63,5	4,0
Kuljetus ja varastointi	5,0	57,5	0,7
Posti- ja kuriiritoiminta	2,6	41,2	0,8
Kustannustoiminta	10,8	36,6	2,1
Televiestintä	37,3	63,5	2,3
Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	28,5	49,2	4,3
Tietopalvelutoiminta	35,6	74,6	3,2
Rahoituspalvelut	6,5	22,9	3,5
Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta	11,0	35,4	2,4
Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	16,6	49,8	1,6
Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	19,6	69,6	4,6
Kaikki toimialat	17,5	57,2	6,3
Teollisuus yhteensä	19,3	58,2	8,3
Palvelut yhteensä	15,6	56,0	3,2

Taulukko 12. Tuoteinnovaatioiden ja muuttamattomien tuotteiden osuudet liikevaihdosta henkilöstön suuruusluokan mukaan 2008

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Osuudet kaikkien yritysten yhteenlasketusta liikevaihdosta			Osuudet tuoteinnovaatioita tehneiden yritysten yhteenlasketusta liikevaihdosta		
		Markkinoiden kannalta uudet tuotteet	Vain yrityksen kannalta uudet tuotteet	Muuttumattomat tuotteet	Markkinoiden kannalta uudet tuotteet	Vain yrityksen kannalta uudet tuotteet	Muuttumattomat tuotteet
		%	%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	Kaikki yritykset	6,3	9,3	84,4	9,3	13,8	77,0
Teollisuus	10–49	3,0	3,0	94,0	8,5	8,5	83,0
	50–249	3,1	4,2	92,7	6,9	9,5	83,6
	250–	10,3	16,6	73,1	11,2	18,0	70,8
	Kaikki yritykset	8,3	13,1	78,5	10,6	16,8	72,6
Palvelut	10–49	2,2	5,4	92,4	7,1	17,7	75,2
	50–249	7,4	2,3	90,3	17,7	5,6	76,6
	250–	1,8	3,5	94,7	2,7	5,2	92,1
	Kaikki yritykset	3,2	3,7	93,1	6,2	7,1	86,7

Taulukko 13. Tuoteinnovaatioiden ja muuttamattomien tuotteiden osuudet liikevaihdosta toimialan mukaan 2008, osuus kaikkien yritysten yhteenlasketusta liikevaihdosta

Toimiala	Markkinoiden kannalta uudet tuotteet	Vain yrityksen kannalta uudet tuotteet	Muuttumattomat tuotteet
	%	%	%
Kaivostoiminta ja louhinta	0,2	0,6	99,3
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	3,0	6,6	90,3
Tekstiilien valmistus	6,3	6,8	86,9
Vaatteiden valmistus	1,2	14,0	84,9
Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	5,1	24,5	70,3
Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus	2,4	2,2	95,4
Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	3,7	12,7	83,6
Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	0,8	3,4	95,8
Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	2,7	2,1	95,1
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	6,0	5,7	88,3
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	6,3	4,6	89,1
Metallien jalostus	0,9	6,1	93,0
Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	6,5	3,2	90,2
Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	17,2	33,5	49,3
Sähkölaitteiden valmistus	13,2	16,4	70,5
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	6,0	8,3	85,8
Moottoriajoneuvojen, perä- ja puoliperävaunujen valmistus	7,9	4,2	88,0
Muiden kulkuneuvojen valmistus	61,3	3,4	35,3
Huonekalujen valmistus	4,4	5,3	90,2
Muu valmistus	3,7	16,1	80,1
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	4,1	0,8	95,1
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	0,6	0,3	99,1
Veden otto, puhdistus ja jakelu	0,2	0,2	99,6
Viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto	1,9	0,9	97,2
Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvot ja -pyörät)	4,0	3,5	92,5
Kuljetus ja varastointi	0,7	0,8	98,4
Posti- ja kuriiritoiminta	0,8	1,0	98,1
Kustannustoiminta	2,1	2,2	95,7
Televiestintä	2,3	11,5	86,2
Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	4,3	6,0	89,7
Tietopalvelutoiminta	3,2	13,2	83,6
Rahoituspalvelut	3,5	3,4	93,1
Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta	2,4	6,3	91,4
Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	1,6	3,8	94,6
Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	4,6	3,2	92,2
Kaikki toimialat	6,3	9,3	84,4
Teollisuus yhteensä	8,3	13,1	78,5
Palvelut yhteensä	3,2	3,7	93,1

Taulukko 14. Prosessi-innovaatioiden yleisyys henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Prosessi-innovaatioita	Uusia valmistus- tai tuotanto-menetelmiä	Uusia toimitus- tai jakelu-menetelmiä	Uusia tukitoimintoja prosesseja varten
		%	%	%	%
Kaikki toimialat	10–49	31,2	20,1	9,9	19,1
	50–249	41,1	27,7	14,7	24,0
	250–	58,0	43,3	28,3	42,3
	Kaikki yritykset	34,4	22,6	11,7	21,2
Teollisuus	10–49	34,6	27,7	8,1	17,4
	50–249	45,7	35,1	13,9	24,6
	250–	65,8	56,3	36,7	43,8
	Kaikki yritykset	38,8	30,9	11,0	20,5
Palvelut	10–49	28,2	13,2	11,6	20,7
	50–249	34,6	17,0	15,9	23,2
	250–	47,5	25,6	16,7	40,3
	Kaikki yritykset	30,0	14,3	12,4	21,9

Taulukko 15. Prosessi-innovaatioiden yleisyys toimialan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä

Toimiala	Prosessi-innovaatioita	Uusia valmistus- tai tuotanto-menetelmiä	Uusia toimitus- tai jakelu-menetelmiä	Uusia tukitoimintoja prosesseja varten
	%	%	%	%
Kaivostoiminta ja louhinta	12,7	9,9	0,0	9,9
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	47,1	45,2	20,2	17,4
Tekstiilien valmistus	32,2	28,5	14,0	14,0
Vaatteiden valmistus	20,0	17,9	10,7	6,0
Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	23,1	7,7	23,1	0,0
Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus	27,6	18,6	10,6	16,6
Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	43,2	36,9	11,8	18,4
Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	35,3	31,3	5,0	9,0
Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	55,5	52,4	13,2	25,2
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	49,2	46,4	3,0	25,1
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	27,1	22,6	11,0	9,8
Metallien jalostus	49,6	47,5	15,9	22,3
Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	44,1	37,9	7,8	21,7
Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	53,3	38,6	21,5	32,5
Sähkölaitteiden valmistus	42,8	25,1	11,9	25,2
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	38,6	30,5	13,5	28,2
Moottoriajoneuvojen, perä- ja puoliperävaunujen valmistus	33,0	23,7	4,9	19,8
Muiden kulkuneuvojen valmistus	41,1	31,0	12,0	29,7
Huonekalujen valmistus	36,8	20,8	19,3	20,0
Muu valmistus	48,3	43,3	8,2	19,8
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	22,7	14,1	4,4	16,2
Sähkö-, kaas- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	25,6	6,0	4,8	21,8
Veden otto, puhdistus ja jakelu	21,0	7,2	2,8	16,6
Viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto	45,5	31,0	21,5	24,2
Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvot ja -pyörät)	33,7	11,9	13,7	22,8
Kuljetus ja varastointi	16,7	7,5	11,4	12,0
Posti- ja kuriiritoiminta	16,9	9,9	16,9	9,9
Kustannustoiminta	26,8	16,0	14,8	18,0
Televiestintä	50,8	38,1	25,1	34,9
Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	44,0	27,6	11,8	35,5
Tietopalvelutoiminta	45,0	35,6	19,5	26,8
Rahoituspalvelut	31,8	11,2	12,1	23,2
Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta	28,0	18,3	13,2	18,6
Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	38,9	11,1	2,8	38,9
Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	36,4	21,4	10,4	28,9
Kaikki toimialat	34,4	22,6	11,7	21,2
Teollisuus yhteensä	38,8	30,9	11,0	20,5
Palvelut yhteensä	30,0	14,3	12,4	21,9

Taulukko 16. Keskeytyneiden ja vuoden 2008 lopussa meneillään olleiden innovaatiotoimien yleisyys henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Innovaatio- projekteja	Ennen valmistumistaan keskeytyneitä projekteja/toimia	Vuoden 2008 lopussa jatkuneita projekteja/toimia
		%	%	%
Kaikki toimialat	10–49	21,0	7,3	19,0
	50–249	32,3	12,6	30,4
	250–	61,5	32,9	60,1
	Kaikki yritykset	25,0	9,6	23,1
Teollisuus	10–49	24,1	8,2	22,1
	50–249	36,4	15,0	34,2
	250–	72,9	42,1	72,0
	Kaikki yritykset	29,5	11,6	27,5
Palvelut	10–49	18,1	6,6	16,1
	50–249	26,3	9,2	25,0
	250–	46,0	20,4	43,9
	Kaikki yritykset	20,5	7,5	18,6

Taulukko 17. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan yleisyys henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista yrityksistä

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Omaa t&k	Säännöllistä omaa t&k:ta	Satunnaista omaa t&k:ta	Ulkopuolelta tilattu t&k	Omaa ja/tai tilattua t&k:ta
		%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	10–49	71,7	30,4	41,2	43,4	74,8
	50–249	83,5	54,9	28,6	62,9	87,5
	250–	93,9	79,0	14,9	78,8	94,7
	Kaikki yritykset	76,1	39,9	36,3	50,6	79,3
Teollisuus	10–49	74,9	34,6	40,3	46,0	77,5
	50–249	88,9	59,9	28,9	67,4	91,5
	250–	98,5	91,8	6,7	86,2	99,0
	Kaikki yritykset	80,8	46,6	34,2	55,4	83,2
Palvelut	10–49	68,1	25,8	42,2	40,5	71,8
	50–249	73,8	45,7	28,0	54,6	80,3
	250–	84,8	53,8	31,0	64,4	86,1
	Kaikki yritykset	70,1	31,2	38,9	44,6	74,3

Taulukko 18. Muiden innovaatiotoimien yleisyys henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista yrityksistä

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Koneiden ja laitteiden hankinta	Osaamisen hankinta	Innovaatio-toimintaan liittyvä koulutus	Innovaatioiden markkinoille tuominen	Muut innovaatiotoimet
		%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	10–49	73,3	37,5	35,8	33,5	33,0
	50–249	76,3	51,2	43,9	42,8	43,1
	250–	81,8	59,1	57,7	68,7	67,3
	Kaikki yritykset	74,7	42,3	39,4	38,4	38,0
Teollisuus	10–49	78,8	42,5	36,2	32,5	34,4
	50–249	80,5	48,3	42,9	43,6	44,4
	250–	84,0	59,2	59,2	73,2	71,6
	Kaikki yritykset	79,7	45,6	40,1	39,2	40,5
Palvelut	10–49	67,3	32,1	35,3	34,5	31,4
	50–249	68,8	56,5	45,8	41,3	40,7
	250–	77,4	58,7	54,7	59,7	59,0
	Kaikki yritykset	68,2	38,2	38,4	37,3	34,8

Taulukko 19. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan yleisyys toimialan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista yrityksistä

Toimiala	Omaa t&k	Säännöllistä omaa t&k:ta	Satunnaista omaa t&k:ta	Ulkopuolelta tilattu t&k	Omaa ja/tai tilattua t&k:ta
	%	%	%	%	%
Kaivostoiminta ja louhinta	83,5	41,3	42,2	75,2	83,5
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	82,2	55,1	27,0	49,3	82,2
Tekstiilien valmistus	100,0	36,4	63,6	77,1	100,0
Vaatteiden valmistus	67,3	44,1	23,2	43,3	67,3
Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	70,7	58,5	12,2	29,3	70,7
Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus	63,2	30,4	32,7	43,0	69,2
Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	76,4	58,6	17,8	57,3	85,9
Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	55,1	32,6	22,5	25,5	63,8
Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	89,7	79,5	10,3	68,3	92,6
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	90,2	49,7	40,5	57,3	90,2
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	96,7	52,1	44,6	72,6	96,7
Metallien jalostus	100,0	43,9	56,1	90,1	100,0
Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	70,1	24,3	45,8	44,9	73,0
Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	86,6	77,2	9,4	64,5	91,0
Sähkölaitteiden valmistus	90,5	81,6	8,9	57,1	90,5
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	98,8	66,9	31,9	70,1	100,0
Moottoriajoneuvojen, perä- ja puoliperävaunujen valmistus	100,0	62,3	37,7	52,3	100,0
Muiden kulkuneuvojen valmistus	85,7	46,6	39,1	70,3	96,1
Huonekalujen valmistus	65,9	27,3	38,5	57,3	65,9
Muu valmistus	92,8	63,5	29,3	58,9	92,8
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	73,6	18,0	55,5	36,1	73,6
Sähkö-, kaasua- ja lämpöhuolto, jäädytysliiketoiminta	66,4	31,5	35,0	65,4	74,6
Veden otto, puhdistus ja jakelu	52,1	10,4	41,7	52,1	62,6
Viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto	86,0	32,7	53,3	62,5	86,0
Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvot ja -pyörät)	56,8	21,5	35,3	33,6	62,2
Kuljetus ja varastointi	55,3	10,0	45,3	35,0	57,7
Posti- ja kuriiritoiminta	62,0	41,2	20,8	41,2	62,0
Kustannustoiminta	69,8	27,1	42,7	46,5	76,5
Televiestintä	100,0	74,1	25,9	93,6	100,0
Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	94,2	59,9	34,3	49,4	94,2
Tietopalvelutoiminta	100,0	50,6	49,4	70,4	100,0
Rahoituspalvelut	49,6	20,4	29,1	59,0	72,5
Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta	79,8	42,0	37,8	44,3	84,2
Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	50,1	22,3	27,9	5,6	50,1
Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	89,4	35,0	54,4	60,7	89,4

Toimiala	Oma t&k	Säännöllistä omaa t&k:ta	Satunnaista omaa t&k:ta	Ulkopuolelta tilattu t&k	Omaa ja/tai tilattua t&k:ta
	%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	76,1	39,9	36,3	50,6	79,3
Teollisuus yhteensä	80,8	46,6	34,2	55,4	83,2
Palvelut yhteensä	70,1	31,2	38,9	44,6	74,3

Taulukko 20. Muiden innovaatiotoimien yleisyys toimialan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista yrityksistä

Toimiala	Koneiden ja laitteiden hankinta	Osaamisen hankinta	Innovaatiotoimintaan liittyvä koulutus	Innovaatioiden markkinoille tuominen	Muut innovaatiotoimet
	%	%	%	%	%
Kaivostoiminta ja louhinta	67,0	50,5	50,5	49,5	58,7
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	85,3	57,2	37,7	46,3	20,7
Tekstiilien valmistus	83,7	35,8	36,5	35,8	48,8
Vaatteiden valmistus	40,3	40,3	11,2	27,0	38,9
Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	46,3	41,5	12,2	41,5	41,5
Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus	81,3	50,4	49,6	38,1	33,6
Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	69,4	34,0	42,7	51,0	50,5
Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	83,4	34,4	39,0	45,1	23,2
Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	75,6	43,4	43,8	44,8	57,0
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	81,9	42,0	26,6	32,7	36,5
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	73,0	54,1	23,7	49,0	46,7
Metallien jalostus	90,1	55,4	49,0	21,8	48,6
Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	80,8	47,8	38,7	26,1	30,3
Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	87,6	46,9	60,9	60,5	74,8
Sähkölaitteiden valmistus	92,1	46,9	36,8	66,6	65,3
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	75,2	36,6	45,1	52,3	58,2
Moottoriajoneuvojen, perä- ja puoliperävaunujen valmistus	76,3	59,9	49,3	45,8	31,4
Muiden kulkuneuvojen valmistus	82,0	37,5	35,7	43,7	55,2
Huonekalujen valmistus	81,3	33,8	37,3	20,6	20,1
Muu valmistus	60,9	41,3	30,0	36,6	37,6
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	82,4	36,1	44,9	40,1	33,5
Sähkö-, kaasui- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	81,8	52,3	40,6	13,3	31,5
Veden otto, puhdistus ja jakelu	68,7	41,7	41,7	20,9	41,7
Viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto	83,1	67,7	40,9	30,5	42,7
Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvot ja -pyörät)	59,7	29,2	27,7	30,3	22,2
Kuljetus ja varastointi	79,4	31,3	28,1	14,7	21,9
Posti- ja kuriiritoiminta	79,2	41,2	58,4	29,2	32,8
Kustannustoiminta	75,8	51,9	57,8	56,5	37,0
Televiestintä	96,8	67,7	66,6	90,4	75,9
Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	66,5	45,5	48,9	52,3	60,9
Tietopalvelutoiminta	79,0	77,8	71,6	79,0	87,7
Rahoituspalvelut	66,7	50,7	44,3	39,7	22,2
Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta	75,9	40,7	40,2	28,3	33,2

Toimiala	Koneiden ja laitteiden hankinta	Osaamisen hankinta	Innovaatio-toimintaan liittyvä koulutus	Innovaatioiden markkinoille tuominen	Muut innovaatiotoimet
	%	%	%	%	%
Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	44,5	22,3	38,9	72,1	44,5
Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	73,6	38,8	42,1	31,7	34,6
Kaikki toimialat	74,7	42,3	39,4	38,4	38,0
Teollisuus yhteensä	79,7	45,6	40,1	39,2	40,5
Palvelut yhteensä	68,2	38,2	38,4	37,3	34,8

Taulukko 21. Innovaatiotoiminnan menot vuonna 2008, miljoonaa euroa

Toimiala	Oma tutkimus- ja kehittämistoiminta	Tilattu tutkimus- ja kehittämistoiminta	Koneiden, laitteiden ja ohjelmistojen hankinta	Osaamisen hankinta	Menot yhteensä
Kaivostoiminta ja louhinta (TOL 05-09)	4,6	0,8	7,3	0,8	13,5
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus (TOL 10-11)	61,2	8,2	95,2	4,0	168,7
Tevanake-teollisuus (TOL 13-15)	6,6	1,7	2,2	0,4	11,0
Puunjalostusteollisuus (TOL 16-18)	113,1	20,4	497,9	23,7	655,2
Kemianteollisuus (TOL 19-22)	346,1	89,7	129,3	8,1	573,1
Metalli- ja muu konepajateollisuus (TOL 24-25, 28-30)	564,3	80,2	121,8	23,9	790,3
Elektroniikkateollisuus (TOL 26-27)	2708,0	425,7	160,1	10,7	3304,5
Muu teollisuus (TOL 23, 31-33)	56,8	13,9	22,3	1,6	94,6
Energia- ja jätehuolto (TOL 35-39)	58,6	120,8	69,1	10,4	258,8
Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvot ja -pyörät) (TOL 46)	65,2	24,1	38,5	13,7	141,5
Kuljetus ja varastointi (TOL 49-53)	23,7	23,1	43,4	12,4	102,6
Kustannustoiminta (TOL 58)	9,0	2,1	4,1	1,4	16,6
Televiestintä (TOL 61)	62,7	3,1	18,8	2,2	86,7
Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta (TOL 62)	292,6	52,1	19,5	12,2	376,5
Tietopalvelutoiminta (TOL 63)	20,7	1,9	2,2	1,3	26,1
Rahoitus- ja vakuutustoiminta (TOL 64)	116,0	74,8	37,2	34,6	262,6
Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi (TOL 71)	87,4	22,2	7,9	2,5	120,0
Kaikki toimialat	4596,7	964,8	1276,9	163,7	7002,0
Teollisuus yhteensä	3919,3	761,5	1105,3	83,5	5869,5
Palvelut yhteensä	677,4	203,3	171,6	80,2	1132,5

Taulukko 22. Innovaatiotoiminnan julkinen rahoitus henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista yrityksistä

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Paikallis- tai alueviranomaiset	Valtio	Euroopan unioni (EU)	EU:n puiteohjelmat	Tukea saaneet
		%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	10–49	8,7	24,3	6,4	1,0	31,2
	50–249	5,1	34,6	4,6	1,8	38,1
	250–	6,7	56,0	15,8	14,3	57,0
	Kaikki yritykset	7,7	29,1	6,7	2,2	34,8
Teollisuus	10–49	13,5	31,0	8,7	0,9	42,6
	50–249	6,8	42,0	5,0	1,6	46,2
	250–	9,4	67,4	18,3	16,1	68,4
	Kaikki yritykset	11,3	37,3	8,6	2,5	46,0
Palvelut	10–49	3,4	16,9	3,8	1,1	18,6
	50–249	2,1	21,1	3,9	2,2	23,2
	250–	1,2	33,5	10,7	10,7	34,5
	Kaikki yritykset	3,1	18,7	4,3	1,9	20,4

Taulukko 23. Innovaatiotoiminnan julkinen rahoitus toimialan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista yrityksistä

Toimiala	Paikallis- tai alueviranomaiset	Valtio	Euroopan unioni (EU)	EU:n puiteohjelmat	Tukea saaneet
	%	%	%	%	%
Kaivostoiminta ja louhinta	0,0	41,3	0,0	0,0	41,3
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	10,7	13,4	10,1	1,6	27,4
Tekstiilien valmistus	8,1	52,7	8,1	0,0	52,7
Vaatteiden valmistus	8,2	32,1	8,2	8,2	32,1
Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	0,0	41,5	0,0	0,0	41,5
Sahatavaran sekä puu- ja korkituotteiden valmistus	33,0	34,3	19,7	0,0	57,9
Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	13,1	37,0	9,2	5,5	50,4
Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	7,7	16,2	8,0	1,6	17,5
Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	6,9	46,0	6,6	4,4	46,0
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	12,6	38,1	8,6	0,7	46,9
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	10,6	38,7	1,9	1,9	38,7
Metallien jalostus	23,3	43,5	24,1	17,4	49,8
Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	13,2	26,8	8,9	0,6	43,3
Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	3,4	70,1	11,3	7,9	70,1
Sähkölaitteiden valmistus	11,2	45,3	10,8	2,9	55,0
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	6,6	69,9	6,1	4,4	71,7
Moottoriajoneuvojen, perä- ja puoliperävaunujen valmistus	17,8	44,7	3,4	3,4	52,0
Muiden kulkuneuvojen valmistus	16,7	56,0	3,1	3,1	56,0
Huonekalujen valmistus	14,5	23,3	6,6	0,0	36,5
Muu valmistus	7,2	24,8	12,0	4,8	32,0
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	8,8	25,1	8,8	0,0	25,1
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	3,5	22,7	5,4	3,5	24,6
Veden otto, puhdistus ja jakelu	10,4	10,4	0,0	0,0	20,9
Viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto	0,0	21,6	2,1	2,1	23,7
Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvot ja -pyörät)	1,6	7,8	3,0	0,3	10,8
Kuljetus ja varastointi	1,1	9,6	1,3	0,7	11,0
Posti- ja kuriiritoiminta	0,0	12,0	0,0	0,0	12,0
Kustannustoiminta	1,3	13,7	6,2	1,3	13,7
Televiestintä	18,3	52,9	7,8	7,8	52,9
Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	4,1	41,5	5,3	0,8	41,9
Tietopalvelutoiminta	12,3	37,0	12,3	0,0	37,0
Rahoituspalvelut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta	0,0	7,5	0,0	0,0	7,5
Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	6,2	31,0	10,0	9,0	34,2
Kaikki toimialat	7,7	29,1	6,7	2,2	34,8
Teollisuus yhteensä	11,3	37,3	8,6	2,5	46,0
Palvelut yhteensä	3,1	18,7	4,3	1,9	20,4

Taulukko 24. Tuote- ja prosessi-innovaatioihin liittyvän innovaatiotoiminnan tietolähteet 2006–2008, lähteiden merkitys, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista

		Suuri	Kohtalainen	Vähäinen	Ei merkitystä
		%	%	%	%
Kaikki toimialat	Oma yritys tai oma konserni	62,9	29,3	4,2	3,6
	Laitteiden, materiaalien, komponenttien tai atk-ohjelmistojen toimittajat	17,8	47,0	24,8	10,4
	Asiakkaat	38,1	33,6	17,4	10,9
	Kilpailijat ja toimialan muut yritykset	11,5	42,9	33,3	12,3
	Konsulttiyritykset, kaupalliset laboratoriot tai yksityiset tutkimuslaitokset	4,5	21,4	43,1	31,0
	Yliopistot ja ammattikorkeakoulut	4,6	18,2	36,2	41,1
	Julkiset ja yksityiset voittoa tavoittelemattomat tutkimuslaitokset	2,1	13,0	36,2	48,8
	Konferenssit, messut, näyttelyt	8,6	39,1	36,6	15,7
	Tieteelliset aikakauslehdet ja ammattijulkaisut	3,8	30,5	47,6	18,1
	Toimialajärjestöt	1,9	15,5	46,4	36,3
Teollisuus	Oma yritys tai oma konserni	63,3	28,6	4,7	3,4
	Laitteiden, materiaalien, komponenttien tai atk-ohjelmistojen toimittajat	19,4	46,7	25,5	8,4
	Asiakkaat	36,2	33,3	19,7	10,8
	Kilpailijat ja toimialan muut yritykset	11,1	40,9	34,9	13,1
	Konsulttiyritykset, kaupalliset laboratoriot tai yksityiset tutkimuslaitokset	4,9	22,3	42,8	30,0
	Yliopistot ja ammattikorkeakoulut	4,9	19,8	34,5	40,9
	Julkiset ja yksityiset voittoa tavoittelemattomat tutkimuslaitokset	2,7	13,9	35,5	47,8
	Konferenssit, messut, näyttelyt	9,4	41,6	35,7	13,3
	Tieteelliset aikakauslehdet ja ammattijulkaisut	4,4	30,7	48,5	16,4
	Toimialajärjestöt	2,5	13,1	47,5	36,8
Palvelut	Oma yritys tai oma konserni	62,4	30,2	3,5	3,9
	Laitteiden, materiaalien, komponenttien tai atk-ohjelmistojen toimittajat	15,6	47,4	24,0	13,0
	Asiakkaat	40,5	34,0	14,4	11,0
	Kilpailijat ja toimialan muut yritykset	12,1	45,4	31,2	11,3
	Konsulttiyritykset, kaupalliset laboratoriot tai yksityiset tutkimuslaitokset	4,0	20,2	43,4	32,4
	Yliopistot ja ammattikorkeakoulut	4,2	16,1	38,3	41,3
	Julkiset ja yksityiset voittoa tavoittelemattomat tutkimuslaitokset	1,2	11,8	36,9	50,1
	Konferenssit, messut, näyttelyt	7,6	35,9	37,7	18,7
	Tieteelliset aikakauslehdet ja ammattijulkaisut	3,1	30,3	46,4	20,2
	Toimialajärjestöt	1,0	18,4	44,9	35,6

Taulukko 25a. Innovaatiotoiminnan tietolähteet merkitykseltään suureksi tai kohtalaiseksi arvioineet henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Oma yritys tai oma konserni		Laitteiden, materiaalien, komponenttien tai atk-ohjelmistojen toimittajat		Asiakkaat		Kilpailijat ja toimialan muut yritykset		Konsulttiyritykset, kaupalliset laboratoriot tai yksityiset tutkimuslaitokset	
		Suuri	Koht.	Suuri	Koht.	Suuri	Koht.	Suuri	Koht.	Suuri	Koht.
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	10–49	61,7	30,1	17,4	47,1	35,5	33,0	10,2	42,6	4,4	19,2
	50–249	62,8	29,1	18,5	46,1	41,7	36,5	14,7	40,5	3,9	23,4
	250–	73,8	23,0	19,2	49,1	50,0	30,3	13,2	52,2	7,0	33,8
	Kaikki yritykset	62,9	29,3	17,8	47,0	38,0	33,6	11,5	42,9	4,5	21,3
Teollisuus	10–49	62,7	28,9	18,5	46,3	32,2	32,1	9,3	39,7	5,0	19,5
	50–249	61,5	29,3	20,8	46,3	41,3	37,4	13,9	41,7	4,0	24,6
	250–	72,5	24,6	22,0	51,0	49,2	30,3	15,5	47,0	7,0	35,0
	Kaikki yritykset	63,3	28,6	19,4	46,7	36,2	33,3	11,1	40,9	4,9	22,3
Palvelut	10–49	60,6	31,4	16,1	47,9	39,0	33,9	11,3	45,8	3,8	18,9
	50–249	65,3	28,6	14,3	45,7	42,4	34,8	16,3	38,1	3,6	21,2
	250–	76,5	19,8	13,7	45,4	51,7	30,5	8,6	62,5	7,1	31,5
	Kaikki yritykset	62,4	30,2	15,6	47,4	40,4	33,9	12,1	45,4	4,0	20,1

Taulukko 25b. Innovaatiotoiminnan tietolähteet merkitykseltään suureksi tai kohtalaiseksi arvioineet henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Yliopistot ja ammattikorkeakoulut		Julkiset ja yvt-tutkimuslaitokset		Konferenssit, messut, näyttelyt		Tieteelliset aikakauslehdet ja ammattijulkaisut		Toimialajärjestöt	
		Suuri	Koht.	Suuri	Koht.	Suuri	Koht.	Suuri	Koht.	Suuri	Koht.
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	10–49	4,0	15,5	1,6	10,1	7,6	38,9	3,6	29,7	1,6	15,3
	50–249	5,1	19,4	2,4	16,8	10,6	40,2	3,8	32,4	2,2	14,2
	250–	8,2	38,5	4,8	27,4	12,3	37,5	6,2	32,7	3,2	20,6
	Kaikki yritykset	4,6	18,2	2,1	13,0	8,6	39,1	3,8	30,5	1,9	15,5
Teollisuus	10–49	3,7	15,3	2,2	8,8	7,2	40,2	4,1	27,8	2,6	12,0
	50–249	5,7	22,1	2,5	20,4	13,4	46,2	4,2	36,2	2,5	14,1
	250–	10,6	44,6	7,2	30,8	13,8	38,5	7,1	35,7	2,0	18,3
	Kaikki yritykset	4,9	19,8	2,7	13,9	9,4	41,6	4,4	30,7	2,5	13,1
Palvelut	10–49	4,4	15,7	1,0	11,4	8,0	37,6	3,0	31,8	0,5	18,8
	50–249	4,0	14,4	2,2	10,2	5,5	29,2	3,2	25,4	1,7	14,6
	250–	3,4	26,3	0,0	20,6	9,4	35,5	4,6	26,7	5,4	25,1
	Kaikki yritykset	4,2	16,1	1,2	11,8	7,6	35,9	3,1	30,3	1,0	18,4

Taulukko 26. Innovaatiotoimintaan liittyvä yhteistyö yhteistyökumppanin merkityksen mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista yrityksistä

		Yhteistyökumppanin merkitys			
		Suuri	Kohtalainen	Vähäinen	Ei yhteistyötä
		%	%	%	%
Kaikki	Oman konsernin yritykset ¹⁾	19,1	14,1	6,5	60,3
	Laitteiden, materiaalien, komponenttien tai atk-ohjelmistojen toimittajat	7,7	15,2	11,8	65,3
	Asiakkaat	13,3	13,6	7,6	65,5
	Kilpailijat ja toimialan muut yritykset	2,7	11,0	15,9	70,4
	Konsulttiyritykset, kaupalliset laboratoriot tai yksityiset tutkimuslaitokset	2,5	9,3	16,2	72,0
	Yliopistot ja ammattikorkeakoulut	3,3	12,0	12,5	72,2
	Julkiset ja yksityiset voittoa tavoittelemattomat tutkimuslaitokset	1,8	6,9	14,5	76,9
Teollisuus	Oman konsernin yritykset	21,9	16,3	9,8	52,0
	Laitteiden, materiaalien, komponenttien tai atk-ohjelmistojen toimittajat	9,4	17,5	10,8	62,3
	Asiakkaat	13,7	14,5	8,2	63,6
	Kilpailijat ja toimialan muut yritykset	2,8	11,1	17,7	68,3
	Konsulttiyritykset, kaupalliset laboratoriot tai yksityiset tutkimuslaitokset	3,2	10,5	17,7	68,7
	Yliopistot ja ammattikorkeakoulut	3,6	14,2	13,8	68,4
	Julkiset ja yksityiset voittoa tavoittelemattomat tutkimuslaitokset	2,0	8,6	16,4	73,0
Palvelut	Oman konsernin yritykset	16,2	11,9	3,0	69,0
	Laitteiden, materiaalien, komponenttien tai atk-ohjelmistojen toimittajat	5,6	12,2	13,1	69,2
	Asiakkaat	12,9	12,4	6,7	67,9
	Kilpailijat ja toimialan muut yritykset	2,5	10,9	13,4	73,1
	Konsulttiyritykset, kaupalliset laboratoriot tai yksityiset tutkimuslaitokset	1,5	7,9	14,4	76,2
	Yliopistot ja ammattikorkeakoulut	3,0	9,2	10,8	77,1
	Julkiset ja yksityiset voittoa tavoittelemattomat tutkimuslaitokset	1,5	4,6	12,0	81,9

1) Konsernit ja konserniin kuuluvat yritykset (sama teollisuudessa ja palveluissa).

Taulukko 27. Innovaatiotoimintaan liittyvää yhteistyötä tehneet yhteistyökumppanin ja henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Yhteistyötä tehneet	Oman konsernin yritykset ¹⁾	Laitteiden, materiaalien, komponenttien tai atk-ohjelmistojen toimittajat	Asiakkaat	Kilpailijat ja toimialan muut yritykset	Konsultti-yritykset, kaupalliset laboratoriot tai yksityiset tutkimuslaitokset	Yliopistot ja ammattikorkeakoulut	Julkiset ja yksityiset voittoa tavoittelemattomat tutkimuslaitokset
		%	%	%	%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	10–49	30,7	27,7	28,8	28,5	24,7	21,5	21,1	17,8
	50–249	43,2	43,2	40,8	41,1	34,2	35,2	34,7	27,2
	250–	72,3	70,4	68,4	68,5	58,6	64,5	67,1	58,0
	Kaikki yritykset	36,9	39,7	34,7	34,5	29,6	28,0	27,8	23,1
Teollisuus	10–49	31,4	35,0	29,8	28,0	26,2	23,1	22,2	19,4
	50–249	44,9	44,7	42,8	42,8	34,1	37,1	39,4	32,2
	250–	80,9	78,3	78,1	76,5	62,6	72,4	75,3	65,2
	Kaikki yritykset	39,5	48,0	37,7	36,4	31,7	31,3	31,6	27,0
Palvelut	10–49	30,0	23,1	27,8	28,9	23,1	19,8	19,9	16,1
	50–249	40,0	40,0	37,1	38,1	34,5	31,5	26,2	18,1
	250–	55,5	54,2	49,4	52,8	50,6	49,1	50,9	43,8
	Kaikki yritykset	33,4	31,0	30,8	32,1	26,9	23,8	22,9	18,1

1) Konsernit ja konserniin kuuluvat yritykset (sama teollisuudessa ja palveluissa).

Taulukko 28. Innovaatiotoimintaan liittyvää yhteistyötä tehneet yhteistyökumppanin ja toimialan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista

Toimiala	Yhteistyötä tehneet	Oman konsernin yritykset ¹⁾	Laitteiden, materiaalien, komponenttien tai atk-ohjelmistojen toimittajat	Asiakkaat	Kilpailijat ja toimialan muut yritykset	Konsultti-yritykset, kaupalliset laboratoriot tai yksityiset tutkimuslaitokset	Yliopistot ja ammattikorkeakoulut	Julkkiset ja yksityiset voitto tavoittelemattomat tutkimuslaitokset
	%	%	%	%	%	%	%	%
Kaivostoiminta ja louhinta	42,2	37,5	42,2	42,2	42,2	42,2	42,2	42,2
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	16,1	33,3	15,6	16,1	13,7	15,2	13,4	12,0
Tekstiilien valmistus	43,8	51,4	39,8	43,8	39,8	39,8	43,8	35,8
Vaatteiden valmistus	32,1	33,5	32,1	32,1	32,1	32,1	32,1	32,1
Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	41,5	58,3	29,3	41,5	41,5	41,5	29,3	29,3
Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus	43,7	37,8	43,7	39,0	35,7	29,6	29,6	24,9
Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	60,2	54,0	60,2	57,3	34,8	46,1	39,2	32,7
Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	19,8	18,8	19,8	19,8	11,8	12,1	18,2	18,2
Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	63,3	58,6	50,8	55,5	46,0	44,7	56,4	47,5
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	56,0	60,9	56,0	53,1	44,3	43,3	36,5	38,3
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	43,4	63,7	39,0	41,2	32,5	27,0	41,2	18,3
Metallien jalostus	60,1	65,5	60,1	50,2	49,8	53,7	60,1	45,5
Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	30,3	28,0	27,9	27,7	23,6	21,2	19,8	17,5
Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	65,4	79,6	64,1	60,8	50,1	48,1	64,1	53,9
Sähkölaitteiden valmistus	43,0	50,1	41,5	35,2	29,7	41,6	35,2	26,3
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	47,2	58,3	46,2	44,2	41,0	40,1	40,1	35,4
Moottorijoneuvojen, perä- ja puoliperävaunujen valmistus	49,3	56,2	49,3	42,1	42,1	34,9	42,1	17,0
Muiden kulkuneuvojen valmistus	54,4	50,3	54,4	54,4	43,0	50,5	31,8	30,7
Huonekalujen valmistus	12,1	14,0	12,1	12,1	7,7	9,8	3,7	7,7
Muu valmistus	34,6	15,1	29,4	32,0	22,3	24,8	34,6	19,7

Toimiala	Yhteistyötä tehneet	Oman konsernin yritykset ¹⁾	Laitteiden, materiaalien, komponenttien tai atk-ohjelmistojen toimittajat	Asiakkaat	Kilpailijat ja toimialan muut yritykset	Konsultti-yritykset, kaupalliset laboratoriot tai yksityiset tutkimuslaitokset	Yliopistot ja ammatti-korkeakoulut	Julkiset ja yksityiset voittoa tavoittelemattomat tutkimuslaitokset
	%	%	%	%	%	%	%	%
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	22,5	35,5	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5	20,3
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	51,4	68,2	49,8	46,3	47,9	43,8	51,4	37,5
Veden otto, puhdistus ja jakelu	62,6	31,3	62,6	52,1	52,1	52,1	41,7	41,7
Viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto	42,3	32,7	36,9	34,8	38,8	42,3	33,4	35,1
Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvot ja -pyörät)	22,1	18,1	21,9	21,8	15,0	17,9	13,3	9,8
Kuljetus ja varastointi	19,7	28,2	19,2	13,4	17,9	12,1	12,2	9,2
Posti- ja kuriiritoiminta	50,0	19,4	29,2	50,0	29,2	29,2	12,0	12,0
Kustannustoiminta	30,5	30,7	28,7	28,7	22,4	25,4	26,8	16,8
Televiestintä	58,7	71,2	58,7	58,7	58,7	51,2	51,2	44,8
Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	41,7	42,4	33,3	41,3	36,5	24,3	30,7	25,5
Tietopalvelutoiminta	56,8	52,3	56,8	56,8	32,1	44,4	44,4	32,1
Rahoituspalvelut	34,0	44,1	32,8	31,6	30,8	23,8	19,3	12,3
Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta	29,3	30,0	29,3	29,3	24,9	24,9	20,5	20,5
Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	33,2	37,5	33,2	33,2	33,2	33,2	33,2	33,2
Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	56,6	40,3	52,2	56,6	43,8	39,3	38,5	31,7
Kaikki toimialat	36,9	39,7	34,7	34,5	29,6	28,0	27,8	23,1
Teollisuus yhteensä	39,5	48,0	37,7	36,4	31,7	31,3	31,6	27,0
Palvelut yhteensä	33,4	31,0	30,8	32,1	26,9	23,8	22,9	18,1

1) Konsernit ja konserniin kuuluvat yritykset (sama teollisuudessa ja palveluissa).

Taulukko 29. Innovaatiotoimintaan liittyvä yhteistyö yhteistyökumppanin sijaintipaikan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista

		Yhteistyökumppanin sijaintipaikka						
		Suomi	Muu Eurooppa	Yhdysvallat	Kiina	Intia	Jokin muu	Yhteistyötä
		%	%	%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	Oman konsernin yritykset ¹⁾	26,8	19,6	6,3	2,8	1,2	2,6	39,7
	Laitteiden, materiaalien, komponenttien tai atk-ohjelmistojen toimittajat	28,1	17,7	5,5	2,2	0,5	2,5	34,7
	Asiakkaat	30,7	16,2	5,5	3,7	1,5	4,6	34,5
	Kilpailijat ja toimialan muut yritykset	23,7	15,4	4,9	1,8	0,6	2,4	29,6
	Konsulttiyritykset, kaupalliset laboratoriot tai yksityiset tutkimuslaitokset	25,6	7,8	1,3	0,9	0,1	0,8	28,0
	Yliopistot ja ammattikorkeakoulut	27,0	4,2	1,0	0,6	0,1	1,1	27,8
	Julkiset ja yksityiset voittoa tavoittelemattomat tutkimuslaitokset	22,0	4,2	0,7	0,2	0,1	0,6	23,1
Teollisuus	Oman konsernin yritykset	31,1	26,6	8,9	4,3	1,7	3,1	48,0
	Laitteiden, materiaalien, komponenttien tai atk-ohjelmistojen toimittajat	30,1	20,7	4,7	2,5	0,6	2,6	37,7
	Asiakkaat	31,0	20,5	6,9	5,2	2,2	5,7	36,4
	Kilpailijat ja toimialan muut yritykset	23,5	18,6	5,6	1,9	1,0	3,4	31,7
	Konsulttiyritykset, kaupalliset laboratoriot tai yksityiset tutkimuslaitokset	28,6	8,9	1,5	0,4	0,1	1,0	31,3
	Yliopistot ja ammattikorkeakoulut	31,1	4,6	1,0	0,9	0,0	0,8	31,6
	Julkiset ja yksityiset voittoa tavoittelemattomat tutkimuslaitokset	26,5	5,0	0,4	0,3	0,2	0,6	27,0
Palvelut	Oman konsernin yritykset	22,1	12,3	3,5	1,3	0,8	2,0	31,0
	Laitteiden, materiaalien, komponenttien tai atk-ohjelmistojen toimittajat	25,5	13,9	6,5	1,7	0,3	2,4	30,8
	Asiakkaat	30,4	10,7	3,8	1,8	0,5	3,0	32,1
	Kilpailijat ja toimialan muut yritykset	23,9	11,4	3,9	1,5	0,2	1,2	26,9
	Konsulttiyritykset, kaupalliset laboratoriot tai yksityiset tutkimuslaitokset	21,8	6,4	0,9	1,6	0,1	0,5	23,8
	Yliopistot ja ammattikorkeakoulut	21,9	3,7	1,1	0,2	0,2	1,4	22,9
	Julkiset ja yksityiset voittoa tavoittelemattomat tutkimuslaitokset	16,3	3,2	1,1	0,0	0,0	0,6	18,1

1) Konsernit ja konserniin kuuluvat yritykset (sama teollisuudessa ja palveluissa).

Taulukko 30. Innovaatiotoimintaan liittyvä yhteistyö yhteistyökumppanin sijaintipaikan ja henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista yrityksistä

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Yhteistyötä tehneet	Suomi	Muu Eurooppa	Yhdysvallat	Kiina	Intia	Muut
		%	%	%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	10–49	30,7	30,4	19,5	8,0	4,0	0,6	6,4
	50–249	43,2	42,7	33,7	11,8	8,0	3,3	5,9
	250–	72,3	71,2	65,2	35,5	20,8	13,4	22,8
	Kaikki yritykset	36,9	36,4	26,4	11,1	6,3	2,2	7,6
Teollisuus	10–49	31,4	31,2	20,4	5,5	4,9	1,1	7,0
	50–249	44,9	44,2	37,6	13,0	9,2	3,4	7,0
	250–	80,9	79,1	77,4	45,5	27,9	16,0	30,7
	Kaikki yritykset	39,5	39,1	30,3	11,2	8,2	3,1	9,2
Palvelut	10–49	30,0	29,4	18,5	10,8	3,0	0,0	5,7
	50–249	40,0	40,0	26,6	9,6	5,9	3,0	4,0
	250–	55,5	55,5	41,1	16,0	6,7	8,3	7,2
	Kaikki yritykset	33,4	33,0	21,4	10,9	3,8	1,1	5,5

Taulukko 31. Innovaatiotoimintaan liittyvä yhteistyö yhteistyökumppanin sijaintipaikan ja toimialan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista yrityksistä

Toimiala	Yhteistyötä tehneet	Suomi	Muu Eurooppa	Yhdysvallat	Kiina tai Intia	Muut
	%	%	%	%	%	%
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus (TOL 10-11)	16,1	16,1	14,2	2,4	1,3	0,0
Tevanake-teollisuus (TOL 13-15)	38,3	35,0	24,2	10,9	4,6	3,3
Puunjalostusteollisuus (TOL 16-18)	39,0	38,4	19,6	4,2	2,2	3,2
Kemianteollisuus (TOL 19-22)	59,0	58,5	48,9	22,4	8,2	10,0
Metalli- ja muu konepajateollisuus (TOL 24-25, 28-30)	38,9	38,5	31,9	11,4	9,7	10,7
Elektroniikkateollisuus (TOL 26-27)	55,1	55,1	53,2	28,1	30,3	30,9
Muu teollisuus (TOL 05-09, 23, 31-33)	26,0	25,6	20,1	5,9	4,2	5,2
Energia- ja jätahuolto (TOL 35-39)	48,9	48,9	19,3	1,5	1,5	1,5
Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvot ja -pyörät) (TOL 46)	22,1	20,7	15,8	5,5	1,4	3,3
Kuljetus ja varastointi (TOL 49-53)	20,7	20,7	11,2	2,3	2,4	0,0
Kustannustoiminta (TOL 58)	30,5	30,5	16,2	0,0	1,3	1,3
Televiestintä (TOL 61)	58,7	58,7	52,9	28,5	8,4	10,2
Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta (TOL 62)	41,7	41,7	35,8	18,9	3,1	9,7
Tietopalvelutoiminta (TOL 63)	56,8	56,8	7,4	3,7	0,0	0,0
Rahoitus- ja vakuutustoiminta (TOL 64)	33,2	33,2	8,5	4,8	0,8	0,0
Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi (TOL 71)	56,6	56,6	33,6	28,0	17,6	16,0
Kaikki toimialat	36,9	36,4	26,4	11,1	6,7	7,6
Teollisuus yhteensä	39,5	39,1	30,3	11,2	8,6	9,2
Palvelut yhteensä	33,4	33,0	21,4	10,9	4,2	5,5

Taulukko 32. Tuote- ja prosessi-innovaatioihin liittyvän innovaatiotoiminnan tavoitteet 2006–2008, tavoitteiden merkitys, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista yrityksistä

		Suuri	Kohtalainen	Vähäinen	Ei merkitystä
		%	%	%	%
Kaikki toimialat	Tavara- tai palveluvalikoiman laajentaminen	41,2	35,8	14,4	8,6
	Vanhentuneiden tuotteiden tai prosessien korvaaminen	29,2	40,3	19,1	11,4
	Pääsy uusille markkinoille	29,6	38,3	20,1	12,0
	Markkinaosuuden kasvattaminen	37,9	41,4	11,2	9,5
	Tavaroiden tai palvelujen laadun parantaminen	43,0	41,4	8,5	7,1
	Tavara- tai palvelutuotannon joustavuuden parantaminen	30,2	41,9	18,6	9,3
	Tavara- tai palvelutuotannon kapasiteetin lisäys	23,7	41,3	21,3	13,7
	Terveyden ja turvallisuuden parantuminen	13,1	33,3	31,4	22,3
	Yksikkötyökustannusten aleneminen	30,2	41,7	18,8	9,3
Teollisuus	Tavara- tai palveluvalikoima laajentaminen	39,5	35,2	16,5	8,7
	Vanhentuneiden tuotteiden tai prosessien korvaaminen	30,9	41,0	18,4	9,8
	Pääsy uusille markkinoille	28,8	39,2	20,8	11,2
	Markkinaosuuden kasvattaminen	38,5	40,2	13,4	8,0
	Tavaroiden tai palvelujen laadun parantaminen	43,2	42,0	8,9	5,9
	Tavara- tai palvelutuotannon joustavuuden parantaminen	28,3	44,2	18,7	8,8
	Tavara- tai palvelutuotannon kapasiteetin lisäys	25,7	42,6	20,1	11,5
	Terveyden ja turvallisuuden parantuminen	13,0	41,3	30,3	15,4
	Yksikkötyökustannusten aleneminen	36,8	39,2	17,0	7,1
Palvelut	Tavara- tai palveluvalikoiman laajentaminen	43,3	36,5	11,8	8,4
	Vanhentuneiden tuotteiden tai prosessien korvaaminen	27,2	39,3	20,1	13,5
	Pääsy uusille markkinoille	30,5	37,2	19,2	13,1
	Markkinaosuuden kasvattaminen	37,1	42,9	8,4	11,5
	Tavaroiden tai palvelujen laadun parantaminen	42,8	40,5	8,0	8,7
	Tavara- tai palvelutuotannon joustavuuden parantaminen	32,7	39,0	18,4	9,9
	Tavara- tai palvelutuotannon kapasiteetin lisäys	21,0	39,6	22,8	16,5
	Terveyden ja turvallisuuden parantuminen	13,1	23,0	32,8	31,1
	Yksikkötyökustannusten aleneminen	21,8	45,0	21,0	12,2

Taulukko 33a. Tuote- ja prosessi-innovaatioihin liittyvän innovaatiotoiminnan tavoitteet merkitykseltään suureksi tai kohtalaiseksi arvioineet henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Tuotevalikoiman laajentaminen		Vanhentuneiden tuott./pros, korvaaminen		Pääsy uusille markkinoille		Markkinaosuuden kasvaminen		Tuotteiden laadun parantaminen	
		Suuri	Koht.	Suuri	Koht.	Suuri	Koht.	Suuri	Koht.	Suuri	Koht.
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	10–49	39,7	35,7	26,7	40,4	30,1	37,4	36,4	41,0	43,9	39,0
	50–249	41,7	36,6	33,1	40,4	29,1	38,1	41,1	41,3	39,5	48,2
	250–	52,6	34,2	40,6	39,0	26,7	46,7	41,5	45,3	45,7	42,3
	Kaikki yritykset	41,2	35,8	29,2	40,3	29,6	38,3	37,9	41,4	43,0	41,4
Teollisuus	10–49	37,8	33,8	28,6	40,9	28,2	37,7	36,4	39,2	45,2	39,1
	50–249	38,8	39,6	32,8	41,9	30,3	40,4	41,6	41,3	37,9	49,8
	250–	53,8	32,3	40,9	39,2	29,1	46,6	43,7	43,7	43,5	40,6
	Kaikki yritykset	39,5	35,2	30,9	41,0	28,8	39,2	38,5	40,2	43,2	42,0
Palvelut	10–49	41,9	37,7	24,5	39,8	32,1	37,2	36,4	42,9	42,4	39,0
	50–249	46,9	31,2	33,7	37,6	26,8	33,9	40,2	41,3	42,5	45,1
	250–	50,2	38,2	40,1	38,6	21,8	46,7	37,1	48,4	49,9	45,7
	Kaikki yritykset	43,3	36,5	27,2	39,3	30,5	37,2	37,1	42,9	42,8	40,5

Taulukko 33b. Tuote- ja prosessi-innovaatioihin liittyvän innovaatiotoiminnan tavoitteet merkitykseltään suureksi tai kohtalaiseksi arvioineet henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus innovaatiotoimintaa harjoittaneista

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Tuotannon joustavuuden parantaminen		Tuotannon kapasiteetin lisäys		Terveysturvallisuuden parantaminen		Yksikkötyökustannusten aleneminen	
		Suuri	Koht.	Suuri	Koht.	Suuri	Koht.	Suuri	Koht.
		%	%	%	%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	10–49	30,9	41,1	24,2	41,2	13,4	32,6	26,3	43,1
	50–249	29,6	42,4	22,7	42,6	11,3	34,4	38,6	38,5
	250–	25,2	47,1	21,8	38,4	15,0	35,9	40,7	38,8
	Kaikki yritykset	30,2	41,9	23,7	41,3	13,1	33,3	30,2	41,7
Teollisuus	10–49	29,7	43,5	27,2	41,4	12,7	42,7	33,2	39,7
	50–249	27,7	44,7	23,5	46,5	11,7	39,2	43,1	38,5
	250–	20,5	47,4	21,6	39,9	18,6	37,1	43,7	37,6
	Kaikki yritykset	28,3	44,2	25,7	42,6	13,0	41,3	36,8	39,2
Palvelut	10–49	32,3	38,4	20,9	41,0	14,2	21,5	18,7	46,8
	50–249	33,1	38,2	21,1	35,7	10,7	25,7	30,4	38,7
	250–	34,4	46,5	22,2	35,3	7,8	33,8	34,7	41,2
	Kaikki yritykset	32,6	38,8	21,0	39,6	13,1	23,0	21,8	45,0

Taulukko 34. Markkinointi- ja organisaatioinnovaatioiden yleisyys henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Organi- saatio- innovaatioita	Markki- nointi- innovaatioita	Markki- nointi- tai organisaatio- innovaatioita	Tuote-, prosessi- tai markk.- tai org.- innovaatioita	Innovaatio- toimintaa, laaja määritelmä	Kaikkia osatekijöitä
		%	%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	10-49	20,2	19,2	28,5	45,4	47,7	5,3
	50-249	34,9	26,3	43,8	60,3	63,5	7,7
	250-	56,4	42,5	62,4	77,4	80,7	27,9
	Kaikki yritykset	24,7	21,7	33,0	49,7	52,2	6,8
Teollisuus	10-49	16,2	17,9	25,3	47,6	49,9	5,2
	50-249	32,7	27,7	42,9	63,5	67,2	8,9
	250-	60,7	47,8	64,8	83,5	87,9	33,5
	Kaikki yritykset	22,3	21,7	31,3	53,1	55,8	7,6
Palvelut	10-49	23,8	20,5	31,5	43,4	45,6	5,3
	50-249	38,1	24,3	44,9	55,8	58,2	6,0
	250-	50,4	35,2	59,1	69,1	71,0	20,3
	Kaikki yritykset	27,1	21,7	34,7	46,3	48,6	6,1

Taulukko 35. Markkinointi- ja organisaatioinnovaatioiden yleisyys toimialan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä

Toimiala	Organi- saatio- innovaatioita	Markkinointi- innovaatioita	Markki- nointi- tai organisaatio- innovaatioita	Tuote-, prosessi- tai markk.- tai org.- innovaatioita	Innovaatio- toimintaa, laaja määritelmä	Kaikkia osatekijöitä
	%	%	%	%	%	%
Kaivostoiminta ja louhinta	11,4	7,1	12,8	19,8	21,1	0,0
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	28,1	34,7	44,5	62,8	62,8	15,6
Tekstiilien valmistus	21,9	22,3	30,2	59,1	59,1	2,0
Vaatteiden valmistus	12,9	34,0	43,0	66,0	66,0	1,7
Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	13,2	15,4	20,9	45,1	45,1	7,7
Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus	10,1	20,2	21,7	41,1	46,3	4,0
Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	28,7	33,7	44,0	59,1	62,8	8,9
Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	21,6	15,4	27,6	46,1	46,1	1,2
Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	37,6	30,1	46,0	80,0	85,5	13,2
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	31,4	21,6	35,9	65,5	71,5	13,2
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	10,6	14,7	18,3	38,1	40,0	4,8
Metallien jalostus	28,6	23,9	34,3	57,5	63,2	14,1
Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	19,7	14,8	26,0	51,2	52,7	2,9
Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	40,7	48,4	58,6	72,1	74,6	24,6
Sähkölaitteiden valmistus	35,1	32,3	44,7	57,2	59,9	13,2
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	28,7	28,7	39,3	61,5	65,8	13,1
Moottoriajoneuvojen, perä- ja puoliperävaunujen valmistus	17,7	7,4	23,3	51,1	53,0	1,8
Muiden kulkuneuvojen valmistus	23,5	16,1	25,8	48,9	58,3	12,0
Huonekalujen valmistus	16,0	21,5	28,7	53,1	54,1	3,0
Muu valmistus	25,4	32,1	42,0	65,2	70,1	13,7
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	10,7	14,1	16,4	32,0	34,9	2,8
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	23,6	10,1	26,1	39,7	48,0	2,0
Veden otto, puhdistus ja jakelu	22,2	16,1	30,0	37,2	39,9	5,5
Viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto	10,6	8,8	13,5	54,7	54,7	5,8
Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvot ja -pyörät)	30,0	27,8	40,3	51,4	52,9	6,7
Kuljetus ja varastointi	14,9	9,2	17,5	25,9	27,8	1,8
Posti- ja kuriiritoiminta	6,2	6,2	8,8	16,9	21,3	3,7
Kustannustoiminta	25,5	30,4	38,4	46,4	49,3	4,7
Televiestintä	45,0	42,7	61,7	65,9	65,9	14,4
Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	48,7	34,8	59,5	75,1	79,3	14,9
Tietopalvelutoiminta	53,0	45,0	65,1	70,5	70,5	12,8

Toimiala	Organi- saatio- innovaatioita	Markkinointi- innovaatioita	Markki- nointi- tai organisaatio- innovaatioita	Tuote-, prosessi- tai markk.- tai org.- innovaatioita	Innovaatio- toimintaa, laaja määritelmä	Kaikkia osatekijöitä
	%	%	%	%	%	%
Rahoituspalvelut	28,2	24,8	34,0	50,7	50,7	4,0
Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta	30,0	34,2	44,0	47,1	50,5	11,7
Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	30,6	13,9	33,4	50,0	50,0	2,8
Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	27,0	16,3	34,8	52,7	57,7	7,1
Kaikki toimialat	24,7	21,7	33,0	49,7	52,2	6,8
Teollisuus yhteensä	22,3	21,7	31,3	53,1	55,8	7,6
Palvelut yhteensä	27,1	21,7	34,7	46,3	48,6	6,1

Taulukko 36. Markkinointi- ja organisaatioinnovaatioiden yleisyys yritysmuodon mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä

Toimiala	Yritysmuoto	Organisaatio- innovaatioita	Markkinointi- innovaatioita	Markkinointi- tai organisaatio- innovaatioita	Tuote-, prosessi- tai markkinointi- tai organisaatio- innovaatioita	Innovaatio- toimintaa, laaja määritelmä	Kaikkia osatekijöitä
		%	%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	Itsenäinen yritys	18,1	19,4	27,2	44,4	46,5	5,3
	Osa suomalaista konsernia	33,3	22,8	40,2	55,9	59,1	8,8
	Osa ulkomaista konsernia	40,0	30,3	47,0	63,5	66,4	10,5
Teollisuus	Itsenäinen yritys	15,8	19,5	25,7	48,1	50,5	5,1
	Osa suomalaista konsernia	31,7	24,5	39,5	59,3	62,4	11,0
	Osa ulkomaista konsernia	43,0	29,5	49,7	71,7	75,9	15,7
Palvelut	Itsenäinen yritys	20,6	19,3	29,0	40,2	42,0	5,4
	Osa suomalaista konsernia	35,0	21,1	41,0	52,4	55,7	6,6
	Osa ulkomaista konsernia	38,4	30,8	45,6	59,0	61,2	7,7

Taulukko 37. Organisaatioinnovaatioiden yleisyys henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Organisaatioinnovaatioita	Uudet liiketoimintakäytännöt	Uudet menettelyt vastuiden ja päätöksenteon organisoinniseksi	Uudet tavat organisoida ulkoiset suhteet
		%	%	%	%
Kaikki toimialat	10–49	20,2	14,9	14,1	7,8
	50–249	34,9	25,7	26,3	12,0
	250–	56,4	45,9	47,6	27,3
	Kaikki yritykset	24,7	18,4	18,0	9,6
Teollisuus	10–49	16,2	12,0	11,3	7,4
	50–249	32,7	24,4	21,9	10,7
	250–	60,7	49,3	50,2	29,4
	Kaikki yritykset	22,3	16,8	15,8	9,3
Palvelut	10–49	23,8	17,5	16,7	8,2
	50–249	38,1	27,5	32,4	14,0
	250–	50,4	41,4	44,1	24,5
	Kaikki yritykset	27,1	20,0	20,3	9,8

Taulukko 38. Organisaatioinnovaatioiden yleisyys toimialan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä

Toimiala	Organisaatio- innovaatioita	Uudet liiketoiminta- käytännöt	Uudet menettelyt vastuiden ja päättöksenteon organisoimiseksi	Uudet tavat organisoida ulkoiset suhteet
	%	%	%	%
Kaivostoiminta ja louhinta	11,4	7,1	8,5	5,7
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	28,1	19,5	19,6	11,5
Tekstiilien valmistus	21,9	14,0	15,7	3,3
Vaatteiden valmistus	12,9	10,7	10,7	6,0
Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	13,2	5,5	7,7	0,0
Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus	10,1	9,2	7,3	4,2
Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	28,7	17,7	21,1	13,3
Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	21,6	10,0	14,3	8,8
Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	37,6	19,2	29,5	16,7
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	31,4	27,9	21,3	15,0
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	10,6	7,6	4,7	4,7
Metallien jalostus	28,6	24,5	18,9	11,8
Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	19,7	15,1	12,6	8,1
Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	40,7	34,8	34,7	17,8
Sähkölaitteiden valmistus	35,1	25,2	28,9	12,8
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	28,7	23,5	21,5	11,2
Moottorijoneuvojen, perä- ja puoliperävaunujen valmistus	17,7	15,9	14,1	8,7
Muiden kulkuneuvojen valmistus	23,5	18,7	13,3	11,5
Huonekalujen valmistus	16,0	16,0	9,4	5,3
Muu valmistus	25,4	11,7	17,0	13,5
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	10,7	10,7	9,9	3,5
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäädytysliiketoiminta	23,6	16,1	14,4	10,1
Veden otto, puhdistus ja jakelu	22,2	16,6	13,9	13,9
Viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto	10,6	4,8	9,6	7,7
Tukkukauppa (pl. moottorijoneuvot ja -pyörät)	30,0	21,6	19,6	9,1
Kuljetus ja varastointi	14,9	12,2	12,2	6,9
Posti- ja kuriiritoiminta	6,2	3,7	6,2	6,2
Kustannustoiminta	25,5	19,3	21,2	14,6
Televiestintä	45,0	34,1	32,0	30,7
Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	48,7	33,8	39,1	12,6
Tietopalvelutoiminta	53,0	46,3	39,6	24,2
Rahoituspalvelut	28,2	17,7	22,9	5,0
Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta	30,0	24,6	25,3	16,6
Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	30,6	30,6	22,3	8,3
Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	27,0	19,0	20,2	12,4
Kaikki toimialat	24,7	18,4	18,0	9,6
Teollisuus yhteensä	22,3	16,8	15,8	9,3
Palvelut yhteensä	27,1	20,0	20,3	9,8

Taulukko 39. Organisaatioinnovaatioiden tavoitteet 2006–2008, tavoitteiden merkitys, osuus organisaatioinnovaatioita käyttöön ottaneista

		Suuri	Kohtalainen	Vähäinen	Ei merkitystä
		%	%	%	%
Kaikki toimialat	Asiakkaiden ja toimittajien (alihankkijoiden) tarpeisiin vastaamisen nopeutuminen	58,8	30,5	7,2	3,4
	Uusien tuotteiden tai prosessien kehittämiskyvyn parantaminen	40,1	38,1	16,2	5,6
	Yrityksenne tavaroiden ja palveluiden laadun parantaminen	44,7	41,9	9,4	4,0
	Yksikkökustannusten alentaminen	37,1	40,5	17,5	4,9
	Viestinnän ja tiedon jakamisen paraneminen yrityksessä tai muiden yritysten ja laitosten kanssa	31,4	44,0	18,8	5,8
Teollisuus	Asiakkaiden ja toimittajien (alihankkijoiden) tarpeisiin vastaamisen nopeutuminen	53,2	33,6	9,8	3,3
	Uusien tuotteiden tai prosessien kehittämiskyvyn parantaminen	41,3	41,5	12,4	4,8
	Yrityksenne tavaroiden ja palveluiden laadun parantaminen	40,2	48,1	10,2	1,5
	Yksikkökustannusten alentaminen	41,6	41,3	15,1	2,1
	Viestinnän ja tiedon jakamisen paraneminen yrityksessä tai muiden yritysten ja laitosten kanssa	26,5	46,8	21,4	5,3
Palvelut	Asiakkaiden ja toimittajien (alihankkijoiden) tarpeisiin vastaamisen nopeutuminen	63,4	27,9	5,1	3,5
	Uusien tuotteiden tai prosessien kehittämiskyvyn parantaminen	39,1	35,4	19,3	6,2
	Yrityksenne tavaroiden ja palveluiden laadun parantaminen	48,4	36,7	8,8	6,0
	Yksikkökustannusten alentaminen	33,4	39,8	19,6	7,2
	Viestinnän ja tiedon jakamisen paraneminen yrityksessä tai muiden yritysten ja laitosten kanssa	35,4	41,7	16,7	6,2

Taulukko 40. Organisaatioinnovaatioiden tavoitteet merkitykseltään suureksi tai kohtalaiseksi arvioineet henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus organisaatioinnovaatioita käyttöön ottaneista

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Asiakastarpeisiin vastaamisen nopeutuminen		Tuotteiden ja prosessien kehittämiskyvyn parantaminen		Tuotteiden laadun parantaminen		Yksikkökustannusten alentaminen		Viestinnän ja tiedon jakamisen paraneminen	
		Suuri	Koht.	Suuri	Koht.	Suuri	Koht.	Suuri	Koht.	Suuri	Koht.
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	10–49	58,7	30,1	43,3	34,7	47,9	39,4	33,9	41,7	36,5	42,7
	50–249	58,1	31,8	30,9	45,4	40,3	46,5	42,3	39,5	23,1	45,0
	250–	61,2	29,9	43,2	40,6	37,1	45,0	42,8	36,1	22,2	49,0
	Kaikki yritykset	58,8	30,5	40,1	38,1	44,7	41,9	37,1	40,5	31,4	44,0
Teollisuus	10–49	50,3	33,9	45,6	36,8	43,8	47,4	37,1	42,8	30,2	46,3
	50–249	55,3	34,3	33,8	48,4	37,8	50,7	48,1	39,8	23,7	46,3
	250–	59,0	31,4	42,0	43,4	32,9	45,1	43,7	39,0	19,5	49,6
	Kaikki yritykset	53,2	33,6	41,3	41,5	40,2	48,1	41,6	41,3	26,5	46,8
Palvelut	10–49	63,9	27,7	42,0	33,4	50,4	34,4	31,9	40,9	40,3	40,5
	50–249	61,5	28,7	27,5	41,6	43,5	41,4	35,3	39,1	22,4	43,4
	250–	64,7	27,5	45,3	35,9	44,0	44,8	41,3	31,4	26,8	48,0
	Kaikki yritykset	63,4	27,9	39,1	35,4	48,4	36,7	33,4	39,8	35,4	41,7

Taulukko 41. Markkinointi-innovaatioiden yleisyys henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Markkinointi-innovaatioita	Muutokset muotoilussa (design) tai pakkauksissa	Uudet menettelyt myynninedistämässä	Uudet menetelmät tuotesijoittelussa ja myyntikanavissa	Uudet menetelmät hinnoittelussa
		%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	10–49	19,2	7,3	12,5	5,0	9,7
	50–249	26,3	10,8	14,7	8,3	11,9
	250–	42,5	19,7	25,8	17,2	22,4
	Kaikki yritykset	21,7	8,6	13,6	6,2	10,7
Teollisuus	10–49	17,9	7,8	10,9	2,9	6,8
	50–249	27,7	13,4	15,3	7,8	9,3
	250–	47,8	28,7	31,6	20,6	23,4
	Kaikki yritykset	21,7	10,2	13,0	4,9	8,3
Palvelut	10–49	20,5	6,9	14,0	7,0	12,4
	50–249	24,3	7,1	13,8	9,0	15,6
	250–	35,2	7,6	18,0	12,4	21,1
	Kaikki yritykset	21,7	6,9	14,2	7,5	13,2

Taulukko 42. Markkinointi-innovaatioiden yleisyys toimialan mukaan 2006–2008, osuus yrityksistä

Toimiala	Markkinointi-innovaatioita	Muutokset muotoilussa (design) tai pakkauksissa	Uudet menettelyt myynninedistämisessä	Uudet menetelmät tuotesijoittelussa ja myyntikanavissa	Uudet menetelmät hinnoittelussa
	%	%	%	%	%
Kaivostoiminta ja louhinta	7,1	2,8	1,4	2,8	7,1
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	34,7	24,4	17,4	7,0	11,3
Tekstiilien valmistus	22,3	16,1	18,6	14,1	14,1
Vaatteiden valmistus	34,0	20,8	20,0	3,9	13,2
Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	15,4	7,7	7,7	0,0	0,0
Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus	20,2	6,1	14,4	3,2	2,7
Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	33,7	20,2	23,6	14,9	7,3
Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	15,4	3,2	10,4	2,2	4,7
Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	30,1	13,6	19,8	11,7	17,0
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	21,6	8,8	10,5	4,8	7,3
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	14,7	5,8	9,9	3,3	4,4
Metallien jalostus	23,9	1,8	17,5	3,6	14,5
Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	14,8	3,6	8,4	1,9	6,8
Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	48,4	28,9	31,7	15,0	29,6
Sähkölaitteiden valmistus	32,3	19,4	11,0	7,0	9,6
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	28,7	16,5	20,0	8,0	11,8
Moottorijoneuvojen, perä- ja puoliperävaunujen valmistus	7,4	3,6	5,6	1,8	1,8
Muiden kulkuneuvojen valmistus	16,1	12,0	9,7	8,3	7,9
Huonekalujen valmistus	21,5	15,7	6,1	0,7	6,1
Muu valmistus	32,1	18,4	20,4	5,3	10,2
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	14,1	2,8	11,3	5,6	0,0
Sähkö-, kaasui- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	10,1	0,8	7,7	3,1	5,8
Veden otto, puhdistus ja jakelu	16,1	0,0	11,1	0,0	5,0
Viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto	8,8	0,0	8,8	2,9	5,8
Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvot ja -pyörät)	27,8	10,9	20,4	10,9	14,8
Kuljetus ja varastointi	9,2	0,7	4,3	1,1	6,8
Posti- ja kuriiritoiminta	6,2	6,2	3,7	0,0	0,0
Kustannustoiminta	30,4	18,3	16,9	9,7	8,9
Televiestintä	42,7	17,1	35,6	23,9	23,9
Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	34,8	12,1	23,2	13,1	25,8
Tietopalvelutoiminta	45,0	8,7	33,6	10,7	38,3
Rahoituspalvelut	24,8	5,5	12,9	10,9	17,0
Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta	34,2	8,7	22,8	15,0	21,2

Toimiala	Markkinointi-innovaatioita	Muutokset muotoilussa (design) tai pakkauksissa	Uudet menettelyt myynninedistämässä	Uudet menetelmät tuotesijoittelussa ja myyntikanavissa	Uudet menetelmät hinnoittelussa
	%	%	%	%	%
Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	13,9	13,9	8,3	11,1	11,1
Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	16,3	2,0	10,4	3,6	10,3
Kaikki toimialat	21,7	8,6	13,6	6,2	10,7
Teollisuus yhteensä	21,7	10,2	13,0	4,9	8,3
Palvelut yhteensä	21,7	6,9	14,2	7,5	13,2

Taulukko 43. Markkinointi-innovaatioiden tavoitteet 2006–2008, tavoitteiden merkitys, osuus markkinointi-innovaatioita käyttöön ottaneista

		Suuri	Kohtalainen	Vähäinen	Ei merkitystä
		%	%	%	%
Kaikki toimialat	Markkinaosuuden kasvaminen tai säilyminen	66,3	26,5	5,1	2,0
	Uusien asiakasryhmien tavoittaminen	52,7	33,9	11,2	2,3
	Uusien maantieteellisten markkinoiden tavoittaminen	23,4	29,0	32,0	15,6
Teollisuus	Markkinaosuuden kasvaminen tai säilyminen	62,7	31,5	4,1	1,7
	Uusien asiakasryhmien tavoittaminen	51,2	37,1	10,5	1,3
	Uusien maantieteellisten markkinoiden tavoittaminen	24,5	35,3	31,3	8,9
Palvelut	Markkinaosuuden kasvaminen tai säilyminen	69,9	21,6	6,2	2,4
	Uusien asiakasryhmien tavoittaminen	54,2	30,7	11,9	3,2
	Uusien maantieteellisten markkinoiden tavoittaminen	22,3	22,7	32,8	22,3

Taulukko 44. Markkinointi-innovaatioiden tavoitteet merkitykseltään suureksi tai kohtalaiseksi arvioineet henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus markkinointi-innovaatioita käyttöön ottaneista

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Markkinaosuuden kasvaminen tai säilyminen		Uusien asiakasryhmien tavoittaminen		Uusien maantieteellisten markkinoiden tavoittaminen	
		Suuri	Kohtalainen	Suuri	Kohtalainen	Suuri	Kohtalainen
		%	%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	10–49	65,9	26,9	53,1	33,2	23,2	27,9
	50–249	66,8	25,6	52,0	34,5	26,0	27,3
	250–	67,8	26,4	51,3	37,6	18,2	40,6
	Kaikki yritykset	66,3	26,5	52,7	33,9	23,4	29,0
Teollisuus	10–49	59,7	35,2	51,6	37,4	23,8	36,8
	50–249	66,4	25,7	52,4	33,8	27,4	30,2
	250–	69,3	26,7	46,5	42,4	21,0	39,5
	Kaikki yritykset	62,7	31,5	51,2	37,1	24,5	35,3
Palvelut	10–49	70,8	20,3	54,3	29,8	22,8	20,9
	50–249	67,5	25,4	51,3	35,7	23,7	22,8
	250–	65,0	25,9	60,3	28,8	13,0	42,8
	Kaikki yritykset	69,9	21,6	54,2	30,7	22,3	22,7

Taulukko 45a. Ympäristöinnovaatioiden tuottamat ympäristöhyödyt henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus innovaatioita käyttöön ottaneista

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Tuotteiden tuottamiseen liittyvät ympäristöhyödyt					
		Tehokkaampi materiaalien käyttö tuotannossa	Tehokkaampi energian käyttö tuotannossa	Pienentynyt hiilijalanjälki	Materiaalien korvaaminen vähemmän saastuttavilla	Vähäisempi saastuminen tuotannon aikana	Jätteiden, veden ja tuotannon materiaalien kierrätys
		%	%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	10–49	29,2	29,9	23,2	22,0	20,7	30,0
	50–249	39,4	40,9	31,8	29,9	28,0	39,8
	250–	56,9	58,9	49,9	40,7	41,8	51,6
	Kaikki yritykset	33,6	34,6	27,2	25,2	23,9	33,9
Teollisuus	10–49	37,2	34,5	25,6	26,5	25,0	37,0
	50–249	48,1	46,0	30,3	35,5	33,6	48,1
	250–	66,4	66,2	53,4	49,6	53,2	61,4
	Kaikki yritykset	42,7	40,3	29,3	30,9	29,7	42,0
Palvelut	10–49	21,3	25,2	20,8	17,6	16,3	23,1
	50–249	25,4	32,8	34,4	20,9	18,9	26,4
	250–	41,2	46,8	44,2	26,0	23,0	35,4
	Kaikki yritykset	23,3	27,9	24,8	18,7	17,2	24,5

Taulukko 45b. Ympäristöinnovaatioiden tuottamat ympäristöhyödyt henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus innovaatioita käyttöön ottaneista

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Tuotteiden loppukäyttöön liittyvät ympäristöhyödyt			Jokin ympäristöhyödyistä eli ympäristöinnovaatioita ilmoittaneet
		Tehokkaampi energian käyttö kulutuksen aikana	Vähäisempi saastuminen kulutuksen aikana	Parantuneet mahdollisuudet kierrättää loppuunkäytetty tuote	
		%	%	%	
Kaikki toimialat	10–49	31,2	19,0	22,0	59,2
	50–249	37,7	22,7	22,9	70,8
	250–	58,0	38,2	36,1	81,5
	Kaikki yritykset	34,7	21,3	23,3	63,5
Teollisuus	10–49	31,3	21,4	25,5	68,0
	50–249	39,4	23,9	24,3	79,7
	250–	61,5	45,0	39,9	87,2
	Kaikki yritykset	36,1	24,2	26,5	72,8
Palvelut	10–49	31,1	16,7	18,6	50,4
	50–249	34,8	20,6	20,5	56,3
	250–	52,2	26,9	30,0	72,2
	Kaikki yritykset	33,1	18,1	19,6	52,8

Taulukko 46a. Ympäristöinnovaatioiden tuottamat ympäristöhyödyt toimialan mukaan 2006–2008, osuus innovaatioita käyttöön ottaneista

Toimiala	Tuotteiden tuottamiseen liittyvät ympäristöhyödyt					
	Tehokkaampi materiaalien käyttö tuotannossa	Tehokkaampi energian käyttö tuotannossa	Pienentynyt hiilijalanjälki	Materiaalien korvaaminen vähemmän saastuttavilla	Vähäisempi saastuminen tuotannon aikana	Jätteiden, veden ja tuotannon materiaalien kierrätys
	%	%	%	%	%	%
Kaivostoiminta ja louhinta	50,0	43,0	43,0	28,1	71,9	57,0
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	50,7	40,9	22,2	32,1	27,4	50,0
Tekstiilien valmistus	48,9	41,2	37,8	23,1	16,8	44,1
Vaatteiden valmistus	27,1	30,4	7,1	13,6	16,9	41,4
Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	29,3	12,2	24,4	41,5	41,5	36,6
Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus	39,0	36,5	22,7	21,3	30,9	21,1
Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	58,1	38,3	40,0	16,9	30,7	56,6
Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	46,1	31,1	26,9	35,0	29,1	45,5
Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	38,3	46,5	29,8	38,3	34,6	40,9
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	57,8	54,5	43,9	36,4	19,3	49,6
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	54,5	44,9	41,2	32,8	42,5	55,5
Metallien jalostus	43,1	52,2	38,0	34,0	55,4	53,0
Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	36,2	36,2	20,7	25,5	27,3	36,2
Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	51,7	37,8	24,7	47,6	30,8	51,8
Sähkölaitteiden valmistus	51,3	31,9	24,4	38,0	14,9	55,5
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	35,2	44,2	31,7	29,6	22,9	30,5
Moottorijoneuvojen, perä- ja puoliperävaunujen valmistus	64,9	42,5	43,9	20,1	50,0	31,5
Muiden kulkuneuvojen valmistus	35,4	43,8	24,5	45,3	39,1	51,2
Huonekalujen valmistus	47,3	44,3	22,3	36,3	35,8	51,1
Muu valmistus	53,5	35,7	30,3	43,8	25,5	48,7
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	28,6	29,1	37,4	28,6	44,1	48,4
Sähkö-, kaasua- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	22,8	30,3	48,0	42,4	34,5	25,0
Veden otto, puhdistus ja jakelu	26,8	49,2	26,8	7,5	37,3	14,9
Viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto	45,0	64,1	69,8	25,4	55,3	73,5
Tukkukauppa (pl. moottorijoneuvot ja -pyörät)	28,6	32,3	24,9	26,4	21,0	36,3
Kuljetus ja varastointi	28,5	46,1	50,0	30,7	41,8	34,6
Posti- ja kuriiritoiminta	36,8	36,8	58,5	15,2	36,8	36,8
Kustannustoiminta	35,3	24,5	20,7	18,7	14,3	16,7
Televiestintä	21,8	35,2	32,6	20,3	10,2	24,4

Toimiala	Tuotteiden tuottamiseen liittyvät ympäristöhyödyt					
	Tehokkaampi materiaalien käyttö tuotannossa	Tehokkaampi energian käyttö tuotannossa	Pienentynyt hiilijalanjälki	Materiaalien korvaaminen vähemmän saastuttavilla	Vähäisempi saastuminen tuotannon aikana	Jätteiden, veden ja tuotannon materiaalien kierrätys
	%	%	%	%	%	%
Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	14,2	21,6	20,2	7,7	4,5	10,3
Tietopalvelutoiminta	21,9	28,6	16,2	2,9	9,5	3,8
Rahoituspalvelut	15,9	7,4	12,2	8,5	4,4	3,7
Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta	28,7	18,0	18,0	11,1	10,4	17,7
Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	16,6	16,6	16,6	16,6	0,0	16,6
Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	16,0	17,0	9,1	7,9	6,9	18,6
Kaikki toimialat yhteensä	33,6	34,6	27,2	25,2	23,9	33,9
Teollisuus yhteensä	42,7	40,3	29,3	30,9	29,7	42,0
Palvelut yhteensä	23,3	27,9	24,8	18,7	17,2	24,5

Taulukko 46b. Ympäristöinnovaatioiden tuottamat ympäristöhyödyt toimialan mukaan 2006–2008, osuus innovaatioita käyttöön ottaneista

Toimiala	Tuotteiden loppukäyttöön liittyvät ympäristöhyödyt			Jokin ympäristöhyödyistä eli ympäristö-innovaatioita ilmoittaneet
	Tehokkaampi energian käyttö kulutuksen aikana	Vähäisempi saastuminen kulutuksen aikana	Parantuneet mahdollisuudet kierrättää loppuunkäytetty tuote	
	%	%	%	
Kaivostoiminta ja louhinta	28,1	28,1	35,2	93,0
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	41,7	14,8	24,4	81,5
Tekstiilien valmistus	27,9	17,5	38,4	75,5
Vaatteiden valmistus	23,9	6,5	13,6	54,3
Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	12,2	12,2	24,4	70,7
Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus	24,7	17,4	9,9	63,4
Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	25,9	11,9	30,8	84,9
Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	19,0	19,0	22,4	59,0
Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	26,1	28,5	20,6	71,2
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	36,0	24,5	33,9	80,5
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	46,1	24,1	27,0	84,5
Metallien jalostus	36,0	35,6	30,9	70,0
Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	32,1	17,8	25,5	64,5
Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	27,2	21,4	44,7	83,8
Sähkölaitteiden valmistus	31,7	14,8	27,2	82,9
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	56,0	36,6	22,7	72,3
Moottoriajoneuvojen, perä- ja puoliperävaunujen valmistus	41,4	38,6	20,5	89,0
Muiden kulkuneuvojen valmistus	39,7	51,2	29,2	65,8
Huonekalujen valmistus	29,0	31,5	29,0	62,6
Muu valmistus	33,0	18,3	20,5	77,2
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	29,1	35,3	35,3	70,9
Sähkö-, kaas- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	49,3	20,0	21,5	78,0
Veden otto, puhdistus ja jakelu	34,2	29,9	7,5	64,1
Viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto	59,9	63,3	61,4	90,3
Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvot ja -pyörät)	35,5	21,2	33,2	57,4
Kuljetus ja varastointi	51,5	31,8	15,5	77,7
Posti- ja kuriiritoiminta	21,7	0,0	41,5	84,8
Kustannustoiminta	28,2	16,0	10,9	48,1
Televiestintä	52,9	12,8	16,0	58,7
Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	14,4	4,5	4,5	27,5
Tietopalvelutoiminta	32,4	12,4	9,5	32,4
Rahoituspalvelut	11,9	0,7	1,7	30,1
Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta	18,0	17,3	13,8	38,7
Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	16,6	0,0	0,0	33,2

Toimiala	Tuotteiden loppukäyttöön liittyvät ympäristöhyödyt			Jokin ympäristöhyödyistä eli ympäristö-innovaatioita ilmoittaneet
	Tehokkaampi energian käyttö kulutuksen aikana	Vähäisempi saastuminen kulutuksen aikana	Parantuneet mahdollisuudet kierrättää loppuunkäytetty tuote	
	%	%	%	
Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	41,9	25,0	26,8	61,7
Kaikki toimialat yhteensä	34,7	21,3	23,3	63,5
Teollisuus yhteensä	36,1	24,2	26,5	72,8
Palvelut yhteensä	33,1	18,1	19,6	52,8

Taulukko 47. Ympäristö-innovaatioiden käyttöönottoon vaikuttaneet syyt henkilöstön suuruusluokan mukaan 2006–2008, osuus ympäristöhyötyjä tuottavia innovaatioita käyttöön ottaneista

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Nykyiset ympäristösäännökset tai päästöverot	Mahdolliset ympäristösäännökset tai -verot tulevaisuudessa	Ympäristö-innovaatioihin saatava rahoitus tai muu tuki	Ympäristö-innovaatioiden kysyntä asiakkaiden taholta	Toimialan ympäristöystävällisen toiminnan sopimukset, ohjeet
		%	%	%	%	%
Kaikki toimialat	10–49	23,2	25,7	10,5	45,8	47,9
	50–249	27,1	30,6	8,5	52,6	44,6
	250–	43,9	50,4	13,7	72,6	59,0
	Kaikki yritykset	26,2	29,4	10,3	50,1	48,1
Teollisuus	10–49	21,7	21,5	12,3	42,2	41,0
	50–249	27,3	31,8	9,5	52,8	43,6
	250–	53,1	58,4	18,4	72,3	59,0
	Kaikki yritykset	26,6	28,3	12,1	48,4	43,7
Palvelut	10–49	25,2	31,5	8,0	50,7	57,0
	50–249	26,7	28,0	6,1	52,1	47,0
	250–	25,4	34,6	4,3	73,2	59,1
	Kaikki yritykset	25,5	31,1	7,3	52,9	55,2

Taulukko 48. Ympäristöinnovaatioiden käyttöönottoon vaikuttaneet syyt toimialan mukaan 2006–2008, osuus ympäristöhyötyjä tuottavia innovaatioita käyttöön ottaneista

Toimiala	Nykyiset ympäristösäännökset tai päästöverot	Mahdolliset ympäristösäännökset tai -verot tulevaisuudessa	Ympäristö-innovaatioihin saatava rahoitus tai muu tuki	Ympäristö-innovaatioiden kysyntä asiakkaiden taholta	Toimialan ympäristöystävällisen toiminnan sopimukset, ohjeet
	%	%	%	%	%
Kaivostoiminta ja louhinta	22,7	38,7	7,6	84,9	69,7
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	15,0	24,2	11,2	40,2	34,5
Tekstiilien valmistus	13,9	23,0	9,3	45,3	45,3
Vaatteiden valmistus	12,0	12,0	6,0	50,1	25,1
Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	34,5	17,2	17,2	41,4	17,2
Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus	19,9	20,1	13,7	34,6	39,8
Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	36,2	24,3	6,3	73,6	40,3
Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	22,8	27,2	19,5	58,4	41,3
Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	30,9	30,7	15,9	48,3	52,2
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	17,6	20,1	11,6	41,9	40,8
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	34,3	52,3	24,7	61,0	43,1
Metallien jalostus	45,2	45,7	24,8	45,2	54,3
Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	21,1	21,5	11,3	42,3	50,6
Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	41,2	28,3	1,1	49,2	46,9
Sähkölaitteiden valmistus	30,4	33,0	1,7	55,7	51,6
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	31,5	32,1	14,6	66,4	34,3
Moottoriajoneuvojen, perä- ja puoliperävaunujen valmistus	45,0	41,0	0,0	39,4	24,3
Muiden kulkuneuvojen valmistus	17,0	25,5	7,1	49,1	42,9
Huonekalujen valmistus	19,7	20,5	13,7	33,9	28,8
Muu valmistus	13,5	10,5	0,0	30,2	26,7
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	43,4	55,9	15,5	31,0	43,4
Sähkö-, kaasua- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	47,4	39,3	26,4	58,3	68,1
Veden otto, puhdistus ja jakelu	34,9	23,3	23,3	46,6	46,6
Viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto	37,6	49,4	19,7	57,8	76,5
Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvot ja -pyörät)	29,0	40,5	11,0	63,1	60,8
Kuljetus ja varastointi	37,2	38,2	9,6	50,6	69,0
Posti- ja kuriiritoiminta	0,0	17,9	0,0	43,4	48,9
Kustannustoiminta	10,5	14,0	5,1	19,7	43,3
Televiestintä	17,3	17,3	12,9	49,0	54,4
Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	8,7	7,6	2,7	47,6	20,2
Tietopalvelutoiminta	0,0	0,0	0,0	50,0	11,8
Rahoituspalvelut	5,7	5,7	0,0	34,6	28,0

Toimiala	Nykyiset ympäristösäännökset tai päästöverot	Mahdolliset ympäristösäännökset tai -verot tulevaisuudessa	Ympäristö-innovaatioihin saatava rahoitus tai muu tuki	Ympäristö-innovaatioiden kysyntä asiakkaiden taholta	Toimialan ympäristöystävällisen toiminnan sopimukset, ohjeet
	%	%	%	%	%
Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta	8,9	8,9	0,0	36,5	36,5
Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0
Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	25,2	30,9	1,5	51,1	56,0
Kaikki toimialat	26,2	29,4	10,3	50,1	48,1
Teollisuus yhteensä	26,6	28,3	12,1	48,4	43,7
Palvelut yhteensä	25,5	31,1	7,3	52,9	55,2

Laatuseloste: Innovaatiotoiminta 2008

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tilaston tietosisältö ja käyttötarkoitus

Tilasto sisältää tietoja tuote- ja prosessi-innovaatioihin liittyvän innovaatiotoiminnan yleisyydestä yrityksissä ja ko. innovaatiotoiminnan luonteesta (kuten innovaatioyhteistyö ja innovaatiotoiminnan tavoitteet ja tietolähteet) sekä tietoja markkinointi- ja organisaatioinnovaatioiden käyttöönoton yleisyydestä (ml. niiden tavoitteet). Innovaatiotoiminnan laajuutta ja luonnetta kuvataan muun muassa yritysten suuruusluokan ja toimialan mukaan. Tiedot on kerätty vähintään kymmenen henkilöä työllistävilta yrityksiltä.

Innovaatiotutkimus 2008 on osa Eurostatin koordinoimaa EU:n jäsenmaiden yhteishanketta, Community Innovation Survey (CIS2008).

Tietoja käyttävät muun muassa viranomaiset ja tutkijat niin innovaatiotoiminnan laajuuden ja luonteen analysoinnissa kuin innovaatiopolitiikan taustamateriaalina. Tietoja käytetään sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

1.2 Keskeiset käsitteet, käytetyt luokitukset, tiedonantajat sekä tietojen kerääjä

Innovaatiotutkimuksen keskeisiä käsitteitä ovat innovaatio ja innovaatiotoiminta. Tuoteinnovaatio on yrityksen markkinoille tuoma uusi tai olennaisesti parannettu tavara tai palvelu. Innovaatioita ovat myös yrityksen käyttöönottamatt uudet tai olennaisesti parannetut prosessit, kuten tuotantomenetelmät, logistiikkaratkaisut ja jakelumenetelmät tai tukitoiminnot yrityksen prosesseja varten (pelkät organisaatioon liittyvät muutokset eivät kuulu prosessi-innovaatioihin). Innovaation (uuden tai olennaisesti parannetun tavaran, palvelun tai prosessin) on oltava uusi kyseessä olevan yrityksen näkökulmasta, mutta sen ei tarvitse olla uusi yrityksen toimialan tai markkinoiden kannalta. Sillä ei ole merkitystä, kuka innovaation on alun perin kehittänyt — onko se kehitetty kyseisessä yrityksessä vai muissa yrityksissä.

Innovaatiotoiminnalla tarkoitetaan kaikkia niitä toimenpiteitä, jotka tuottavat tai joiden tavoitteena on tuottaa yrityksen kannalta uusia tai parannettuja tuotteita tai prosesseja. Innovaatiotoimintaa harjoittaneiksi yrityksiksi katsotaan innovaatioita käyttöönottaneiden yritysten lisäksi ne, joilla on ollut innovaatioiden kehittämiseen tähtäviä, joko edelleen tarkastelujakson jälkeen jatkuneita tai jo tarkastelujaksolla keskeytyneitä projekteja.

Innovaatiotutkimuksen innovaatiokäsite kattaa myös markkinointi- ja organisaatioinnovaatiot. Organisaatioinnovaatio on uuden organisatorisen menetelmän käyttöönotto yrityksen liiketoimintakäytännöissä (ml. tiedonhallinta), työorganisaatiossa tai ulkoisissa suhteissa. Menetelmä ei ole ollut yrityksen käytössä aiemmin. Uuden menetelmän käyttöönoton tulee perustua yritysjohton strategiseen päätökseen. Organisaatioinnovaatioksi ei lueta yritysfuusioita tai yritysostoja, vaikka ne toteutuisivat yrityksen kannalta ensimmäistä kertaa. Markkinointi-innovaatio on uusi markkinointi-idea tai -strategia, joka olennaisesti eroaa yrityksen käyttämästä markkinointimenetelmästä ja jota yritys ei ole aiemmin käyttänyt. Markkinointi-innovaatio edellyttää olennaisia muutoksia tuotteen muotoilussa (design) tai pakkauksessa, tuotesijoittelussa, myynninedistämässä tai hinnoittelussa. Markkinointimenetelmien kausiluonteiset, säännölliset tai muut rutiiniluonteiset muutokset eivät kuulu markkinointi-innovaatioihin.

Tilastossa tarkastellaan tuote- ja prosessi-innovaatioihin liittyvän innovaatiotoiminnan harjoittamisen lisäksi myös laajan määritelmän mukaista innovaatiotoimintaa harjoittaneiden yritysten osuutta. Tähän lasketaan mukaan yritykset, jotka ovat tarkastelujakson aikana eli viimeksi kuluneen kolmen vuoden aikana tuoneet markkinoille tuoteinnovaation tai jotka ovat ottaneet käyttöönsä prosessi-innovaation tai joilla on ollut näihin tähtäväää toimintaa tai jotka ovat ottaneet käyttöönsä organisaatio- tai markkinointi-innovaation tai -innovaatioita.

Keskeiset käsitteet perustuvat OECD:n ja Eurostatin määritelmiin (Oslo Manual, Guidelines for collecting and interpreting innovation data, 3rd Edition, OECD 2005).

Toimialajaottelu perustuu Tilastokeskuksen luokitukseen Toimialaluokitus TOL 2008 (Tilastokeskus, Käsikirjoja 4, Helsinki 2008).

Innovaatiotutkimuksen kohteena on kolmen vuoden ajanjakso; tutkimuksen kvalitatiiviset tiedot kerätään kattaen koko kolmen vuoden periodi, mutta tutkimuksen kvantitatiiviset tiedot (tuoteinnovaatioiden liikevaihto-osuudet ja innovaatiotoiminnan menot) kysytään ainoastaan periodin viimeisimmältä vuodelta eli tutkimuksen tilastovuodelta. Nyt tutkimuksen kohteena oli yritysten innovaatiotoiminta vuosina 2006–2008.

Tilastoyksikkö on yritys, joissakin tapauksissa konserni tai konsernin Suomessa toimiva osa. Tietojen kerääjä on Tilastokeskus.

1.3 Lait ja asetukset

Tilaston tuotanto perustuu tilastolakiin (280/2004). Euroopan Unionin asetukset edellyttävät osaltaan kyseessä olevien tietojen keruuta (Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös (No 1608/2003/EC) ja EU:n komission implementointiasetus (No 1450/2004)).

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Innovaatiotutkimus 2008 oli osa Eurostatin koordinoimaa EU:n jäsenmaiden yhteishanketta, Community Innovation Survey (CIS2008). Menetelmällisesti tutkimuksen toteutus noudatti täten Eurostatin ohjeita ja suosituksia.

Tutkimuksen perusjoukko oli vähintään kymmenen henkilön yritykset seuraavilta toimialoilta (Toimialaluokitus TOL 2008):

- Kaivostoiminta ja louhinta (B 05–09)
- Teollisuus (C 10–33)
- Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta (D 35)
- Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito (E 36–39)
- Tukkukauppa, pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa (46)
- Kuljetus ja varastointi (H 49–53)
- Kustannustoiminta (58)
- Televiestintä (61)
- Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta (62)
- Tietopalvelutoiminta (63)
- Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64–66)
- Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi (71)

Otantakehikkona käytettiin Tilastokeskuksen yritysrekisteriin perustuvaa tietokantaa. Tutkimukseen sisällytettiin kaikki otantakehikon vähintään 250 henkilöä työllistävät yritykset. Alle 250 henkilön yrityksistä tehtiin ositettu yksinkertainen satunnaisotanta, jonka ositteina olivat yrityksen henkilöstön suuruusluokka ja toimiala sekä suuralue (NUTS 2).

Kyselyn perusjoukko, yritysten määrät ja vastausprosentit henkilöstön suuruusluokan mukaan

Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	Kehikko	Kysely	Peitto-%	Ylipeitto	Vastanneet	Vastaus-%
Kaikki toimialat	Kaikki yritykset	8613	3576	41,5	51	2622	74,4
Teollisuus	10-49	3074	978	31,8	19	676	70,5
	50-249	960	844	87,9	9	639	76,5
	250-	246	246	100,0	4	200	82,6
	Kaikki yritykset	4280	2068	48,3	32	1515	74,4
Palvelut	10-49	3520	764	21,7	9	534	70,7
	50-249	638	569	89,2	7	434	77,2
	250-	175	175	100,0	3	139	80,8
	Kaikki yritykset	4333	1508	34,8	19	1107	74,3

Kyselyn perusjoukko, yritysten määrät ja vastausprosentit toimialan mukaan

Toimiala	Kehikko	Kysely	Peitto-%	Ylipeitto	Vastanneet	Vastaus-%
Kaivostoiminta ja louhinta	73	54	74,0	0	38	70,4
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	348	153	44,0	4	111	74,5
Tekstiilien valmistus	61	38	62,3	1	30	81,1
Vaatteiden valmistus	59	42	71,2	1	27	65,9
Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	27	27	100,0	0	17	63,0
Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus	313	115	36,7	1	88	77,2
Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	74	62	83,8	2	44	73,3
Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	185	84	45,4	1	57	68,7
Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	119	96	80,7	1	76	80,0
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	201	95	47,3	0	79	83,2
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	162	96	59,3	2	61	64,9
Metallien jalostus	58	51	87,9	2	39	79,6
Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	904	255	28,2	4	190	75,7
Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	153	88	57,5	1	63	72,4
Sähkölaitteiden valmistus	171	94	55,0	2	68	73,9
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	459	211	46,0	0	155	73,5
Moottoriajoneuvojen, perä- ja puoliperävaunujen valmistus	82	56	68,3	1	37	67,3
Muiden kulkuneuvojen valmistus	66	52	78,8	2	39	78,0
Huonekalujen valmistus	182	68	37,4	1	40	59,7
Muu valmistus	69	50	72,5	2	32	66,7
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	179	67	37,4	1	50	75,8
Sähkö-, kaasua- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	164	96	58,5	0	88	91,7
Veden otto, puhdistus ja jakelu	63	47	74,6	1	38	82,6
Viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto	108	71	65,7	2	48	69,6
Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvot ja -pyörät)	1309	384	29,3	9	284	75,7
Kuljetus ja varastointi	1265	403	31,9	5	253	63,6
Posti- ja kuriiritoiminta	41	37	90,2	2	25	71,4
Kustannustoiminta	185	103	55,7	0	81	78,6
Televiestintä	66	43	65,2	0	31	72,1
Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	465	174	37,4	1	135	78,0
Tietopalvelutoiminta	51	27	52,9	0	21	77,8
Rahoituspalvelut	285	100	35,1	0	84	84,0
Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta	63	44	69,8	1	39	90,7
Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	78	23	29,5	0	17	73,9
Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	525	170	32,4	1	137	81,1
Kaikki toimialat	8613	3576	41,5	51	2622	74,4

Tiedonkeruu

Tutkimuksen tiedot kerättiin Eurostatin kehittämän mallin mukaan laaditulla lomakkeella. Pääasiallisin tietojen toimitustapa oli sähköinen lomake, jonka lisäksi yritysten oli mahdollista antaa vastauksensa myös paperilomakkeella. Innovaatiotilaston tuotanto perustuu tilastolakiin, joten kyselyyn vastaaminen oli lakisääteistä. Kyselyn vastausprosentti oli 74.

Kysely käynnistettiin syyskuussa 2009 ja ensimmäinen muistutuskirje lähetettiin vastaamattomille yrityksille lokakuun lopussa varsinaisen vastausajan umpeuduttua. Toinen muistutuskirje lähetettiin marraskuussa. Lisäksi yrityksiä muistutettiin kyselyyn vastaamisesta puhelimitse ja sähköpostitse.

Tietojen tarkistaminen ja aineiston käsittely

Tietoja tarkistettiin ja korjattiin pyytämällä lisätietoja yrityksistä ja vertaamalla aineistoa yritysten tutkimus- ja kehittämistoimintatilastoon sekä Tilastokeskuksen muihin yritystilastoihin.

Innovaatioiden käyttöönottoa koskevissa kysymyksissä katoa ei ollut, sillä niihin vaadittiin yrityksen oma vastaus. Sellaisten kysymysten osalta, joissa on useampia alakohtia, osittaiskatoon on laskettu vain kokonaan puuttuvat vastaukset. Osittain täytetyt vastaukset katsottiin puuttuvien kohtien osalta ei-relevanteiksi tai ei käytössä olleiksi.

Kysymysten osittaiskadot tarkistusten jälkeen, prosenttia hyväksytyistä vastauksista

	Puuttuvien vastausten osuus, %
Tuote- ja prosessi-innovaatioihin liittyvää innovaatiotoimintaa harjoittaneet	
Tuoteinnovaatioiden kehittäjä	0,8
Tuoteinnovaatioiden uutuus	0,4
Tuoteinnovaatioiden liikevaihto	4,6
Prosessi-innovaatioiden kehittäjä	0,7
Innovaatiotoimet	2,3
Innovaatiotoiminnan julkinen rahoitus	3,4
Innovaatiotoiminnan tietolähteet	3,1
Innovaatiotoimintaan liittyvä yhteistyö	0,1
Innovaatiotoiminnan tavoitteet	2,7
Markkinointi- ja organisaatioinovaatioita käyttöön ottaneet	
Organisaatioinovaatioiden tavoitteet	0,6
Markkinointi-innovaatioiden tavoitteet	0,1

Järjestysasteikolliset muuttujat imputoitiin aineiston käyttäen otososion mediaania ja nominaaliasteikolliset muuttujat käyttäen tyyppi-arvoa. Liikevaihdon suhteen dominoivat yritykset (osuus yli puolet osion liikevaihdosta) poistettiin imputoinnista. Lopullisessa aineistossa ei ole puuttuvia arvoja.

Estimointi

Kyselyn tiedot korotettiin perusjoukon tasolle otoskehikon yritysten lukumäärän ja vastanneiden yritysten lukumäärän suhteella ($W_{ij} = N_{ij} / n_{ij}$, missä W_{ij} = korotuskerroin ositteessa ij , N_{ij} = kehikon yritysten lukumäärä ositteessa ij ja n_{ij} = vastanneiden yritysten lukumäärä ositteessa ij). Konsernien sekä yritysten, joiden osuus toimialan vastanneiden liikevaihdosta oli yli puolet, kerroin sai arvon yksi.

Mittausvirhe

Innovaatio ja innovaatiotoiminta on kyselyssä mahdollista määritellä ja ohjeistaa vain yleisellä tasolla; erilaisille toimintoille – eri toimialoille ja niiden yrityksille – soveltuvia tarkkoja määritelmiä ei ole kyselyn yhteydessä mahdollista laatia. Viime kädessä käsitteiden tulkinta jää näin ollen vastaavalle yritykselle. Koska innovaatiotutkimus perustuu yrityksen omaan tulkintaan annetuista määritelmistä, otantavirheen ohella mittausvirheen mahdollisuus on olemassa.

Mittausvirhettä eli vastaajan antamia virheellisiä tietoja korjattiin tietojen loogisuustarkistusten perusteella. Loogisuustarkistusten ohella tietoja arvioitiin ja tarkistettiin vertaamalla niitä yritysten tutkimus- ja kehittämistoimintatilastoon sekä muihin olemassa oleviin lähteisiin. Tarvittaessa yrityksiin otettiin yhteyttä ja tarkennettiin innovaatiotoiminnan käsitettä, jonka myötä tietoja korjattiin tarpeen mukaan.

Tulosten raportointi

Tulosten toimialoittaisessa raportoinnissa on käytetty 2–numerotasoa muutamaa yhdistettyä luokkaa lukuunottamatta ja mikäli taulukon yhteydessä ei toisin mainita. Taulukoissa 'Teollisuus' ja 'Teollisuus, yhteensä' kattavat myös kaivostoiminnan ja louhinnan sekä sähkö-, kaasu- ja lämpöhuollon ja vesi- ja jätehuollon.

Tulosten toimialoitainen raportointitaso ja estimoidut yritysmäärät

	TOL2008	Yritysten lukumäärä ¹⁾
Kaivostoiminta ja louhinta	05–09	72
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	10–11	337
Tekstiilien valmistus	13	60
Vaatteiden valmistus	14	58
Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	15	26
Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus	16	311
Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	17	66
Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	18	183
Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	19–21 ²⁾	112
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	22	199
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	23	159
Metallien jalostus	24	55
Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	25	900
Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	26	146
Sähkölaitteiden valmistus	27	163
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	28	452
Mootoriajoneuvojen, perä- ja puoliperävaunujen valmistus	29	79
Muiden kulkuneuvojen valmistus	30	64
Huonekalujen valmistus	31	175
Muu valmistus	32	67
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	33	176
Sähkö-, kaasui- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	35	157
Veden otto, puhdistus ja jakelu	36	61
Viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto	37–39 ³⁾	105
Tukkukauppa (pl. mootoriajoneuvot ja -pyörät)	46	1263
Kuljetus ja varastointi	49–52	1221
Posti- ja kuriiritoiminta	53	39
Kustannustoiminta	58	176
Televiestintä	61	66
Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	62	429
Tietopalvelutoiminta	63	50
Rahoituspalvelut	64	283
Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta	65	62
Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	66	77
Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	71	509
Kaikki toimialat	05–71	8358
Teollisuus yhteensä	05–39	4184
Palvelut yhteensä	46–71	4174

1) Estimoidut yritysmäärät poikkeavat kehikon lukumääristä mm. konsernivastauksista johtuen.

2) Sisältää myös kocsin ja jalostettujen öljytuotteiden sekä lääkeaineiden ja lääkkeiden valmistuksen.

3) Sisältää jätteen keruun, käsittelyn ja loppusijoituksen sekä materiaalien kierrätyksen ja maaperän ja vesistöjen kunnostuksen sekä muut ympäristöhuoltopalvelut.

Estimoidut yritysmäärät kokoluokittain

		Yritysten lukumäärä
Toimiala	Henkilöstön suuruusluokka	
Kaikki toimialat	10-49	6403
	50-249	1545
	250-	410
	Kaikki yritykset	8358
Teollisuus	10-49	3039
	50-249	908
	250-	237
	Kaikki yritykset	4184
Palvelut	10-49	3364
	50-249	637
	250-	173
	Kaikki yritykset	4174

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Innovaatio ja innovaatiotoiminta on mahdollista määritellä vain yleisellä tasolla. Koska innovaatiotutkimus perustuu yrityksen omaan tulkintaan annetuista määritelmistä, otantavirheen ohella mittausvirheen mahdollisuus on olemassa. Mahdollisen mittausvirheen laajuudesta ei kuitenkaan voida antaa tarkkaa arviota.

Lopulliset tiedot poikkeavat maaliskuussa 2010 julkistetuista ennakkotiedoista. Syynä tähän on aineiston estimointiin tehdyt menetelmämuutokset.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tutkimuksen tulokset valmistuivat EU-regulaation määräajassa.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tutkimuksen tulokset julkaistaan Tilastokeskuksen internetsivuilla; julkistus (sisältäen keskeiset tiedot innovaatiotoiminnan yleisyydestä) maaliskuussa 2010, laajempi julkaiseminen (kaikki tulokset) kesäkuussa 2010. Lisäksi Eurostat julkaisee kansainvälisiä vertailuja.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tutkimuksen tiedot eivät sellaisenaan ole suoraan vertailukelpoisia aiempien innovaatiotutkimusten tulosten kanssa. Keskeisin syy tähän on toimialaluokituksen muuttuminen, minkä vuoksi toimialoittaiset tiedot eivät ole sellaisenaan kaikilta osin vertailukelpoisia edellisten tutkimusten tuloksiin. Lisäksi, esimerkiksi organisaatio- ja markkinointi-innovaatioita koskevat kysymykset poikkeavat edelliskerran kysymyksistä, jolloin niitä tiedusteltiin yrityksiltä ensimmäistä kertaa.

Ympäristöinnovaatioista ja niiden tuottamista ympäristöhyödyistä ei ole aiemmin kerätty tietoa.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Käytetyt määritelmät ja rajaukset kuvataan tilastotietojen ohessa ja näillä internetsivuilla.

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Tiede, teknologia ja tietoyhteiskunta 2010

Lisätietoja

Mervi Niemi (09) 1734 3263
Vastaava tilastojohtaja:
Leena Storgårds
tiede.teknologia@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1797-4380 (pdf)